

Carta a los HEBREOS

Dios ha hablado por medio de su Hijo

¹ Tirũmũpũre marĩ ñicũjããrẽ Dios quetibũjũyayupi tocãnacã nia na cũ caĩmasĩrĩ wãmerẽ bairo. Profeta majã jũgori cũ yaye quetire na quetibũjũyayupi. ² Bairi ati yũtea catusari yũteapũ cũãrẽ cũ macũ jũgori marĩ quetibũjũyupi. Cũ macũ jũgori ati umũrecóo nipetirore qũẽnoñupĩ Dios. Bairi nipetiro cũ caátajere cacũgopũre bairo cũ cũñupĩ Dios cũ macũrẽ. ³ Dios macũ cũã, cũ pacũ cũ caasiyaborije nipetirijere bairo jĩcãrõ tũnia niñami. Cũ pacũ Dios cũ caãnorẽ bairo jĩcãrõ tũnia niñami cũ macũ cũã. Bairi nipetirije ati umũrecóo macããjẽ baiãnimasiña cũ caátirotimasĩrĩjẽ jũgori. Bairo caãcũ ãnirĩ, marĩ carorije wapare cose yaparori bero umũrecóopũ ásúpi, cũ pacũ Diotu cariape nũgõã carotimasĩruiricaropũ ruíácú.

El Hijo de Dios es superior a los ángeles

⁴ Dios pũame cũ macũrẽ ángelea majã netõrõ caãni-majũũ cũ cũñupĩ. Na netõjãñurõ caãnimajũrĩ wãmerẽ cacũgopũ cũ cũñupĩ Dios cũ macũrẽ. ⁵ Noa ãna aperãrẽ atore bairo ãẽsupĩ Dios cũ ya tutipũ cũãrẽ:

“Mũ, yũ macũ majũ mũ ãniña.

Ati rũmũi yũ macũ mũ ãnijũgopũ.”

Ángelea majã ãnarẽ na ãẽsupĩ. Cũ macũ jetore bairo qũĩñupĩ. Bairi tunu noa ãna aperãrẽ atore bairo ãẽsupĩ Dios:

“Cũ pacũa yũ ãniña yũa.

Cũã niñami yũ macũ majũ,” na ãẽsupĩ.

Cũ macũ jetore tore bairo qũĩñupĩ. ⁶ Apero cũ caquetibujmropũ cũ macũ jĩcãũ caãcũ atĩ yerapũ cũ caetarore atore bairo na ãñupĩ:

“Yũ yarã ángelea majã nipetiro qũĩroagarãma yũ macũrẽ.”

⁷ Ángelea majã pũamerẽ atore bairo caãna na cũñupĩ:

“Yũ yarã ángelea majã wĩnorẽ bairo na ãnio joroque na yũ átiya.

Tunu bairoa peero caũrõrẽ bairo na ãnio joroque na yũ átiya, yũre cajuána pũamerẽ,”

na ãcũñupĩ.

⁸ Cũ macũ pũame roquere bairo pũame qũĩñupĩ:

“Mũa, yũ macũ Dios, tocãnacã rũmũa carotimasĩ mũ ãninucũgũ.

Cariape caroa wãme jeto carotimasĩ mũ ãnigu.

⁹ Caroa macããjẽ ãnie jetore caĩroaũ mũ ãniãa.

Torecũ, carorije macããjẽ pũamerẽ miroaetiya.

Bairo caãcũ mũ caãnoi, yũ, mũ racũ Dios pũame mũ yũ besewũ.

Tunu bairĩ aperã netõrõ caroa yericutajere mũ yũ jowũ,” qũĩñupĩ.

¹⁰ Tunu apero cũ caquetibujmropũ bairo ãñupĩ:

“Mũ, atĩ ãmũrecóo quetiurapũ, mũ camasĩrĩjẽ mena mũ qũẽnowũ atĩ yera caãnijũgoripaurũina.

Mũna, mũ qũẽnowũ atĩ ãmũrecóo cũãrẽ.

¹¹ Atie mũ caqũẽnorĩqũẽ nipetirije peticoagaro.

Atĩ ãmũrecóo pũame jutii camasã na cajãñarĩjẽ caboapetirorea bairo peticoagaro.

Cabaimiatacũãrẽ, mũ pũame mũ petietigu.

Tocãnacã rũmũa mũ ãnicõã ninucũgũ.

¹² ¡Camasã na jutii cabũcũre cũcõãrĩ apeye cawãmarẽ wasoaricarore bairoa nipetirije mũ wasoacõãgũ atĩ ãmũrecóo macããjẽrẽ!

Mũ pũame mũ petietigu. Bairoa mũ ãnicõã ninucũgũ” qũĩñupĩ Dios cũ macũrẽ.

¹³ Noa ũna ángelea majãrẽ atore bairo na iẽsupĩ Dios:
 “Уѳѳ cariape nũgõã рѳame ruiya caãnimajũrõрѳ.
 Торѳ мѳ caruiro, уѳ рѳame мѳ pesuare na уѳ
 netõпѳcãcõãgѳ,”
 na iẽsupĩ Dios.

Cũ macũ jetore tore bairo qũĩņupĩ. ¹⁴ Ángelea majã
 рѳame ati rupã caãna mee niņama. Cabauena niņama.
 Diore cajuána caãna ãnirĩ cũ carotirijere caáticoteri
 majã niņama. Bairo Dios yarã cũ canetõparãrẽ ca-
 juátinemonucũrã niņama.

2

No hay que descuidar la salvación

¹ Bairo Jesús caãnimajũũ cũ caãnoi, cũ yaye queti marĩ
 catũgojũgoriquere nemojãñurõ marĩ tũgousanemogarã,
 ape wãme marĩ tãmѳore, írã. ² Tirũmѳрѳa Dios án-
 gelea majã jũgori quetibũjuyayupi camasãrẽ cũ yaye
 quetire. Na caĩrĩqũẽ cariape ãņupã. Bairo cũ yaye
 quetire caboena, aperã roro caátimajã cũãrẽ cariapea
 popiye na baio joroque na ásupi Dios. ³ Bairo Jesucristo
 marĩrẽ cũ canetõõrĩqũẽrẽ marĩ caboeticõãta, dope bairo
 marĩ rutimasĩẽtĩña. Jesús рѳame tie quetire caãnijũgori-
 раѳ quetibũjũgoyupi. Cabero aperã cũrẽ catũgoricarã
 рѳame marĩ quetibũjũnemoņupã tunu cũ yaye quetire.
⁴ Bairo Dios cũã, “Cariapea niña уѳ macũ yaye queti,” ĩ,
 marĩ áti iñowĩ capee wãme cũ camasĩrĩjẽrẽ. Tunu bairoa
 Espiritu Santo jũgori marĩ joyupi nipetiri wãme marĩ
 camasĩpeere. Cũ cabori wãme caãnorẽ bairo marĩ joyupi
 tocãnacãũrẽã.

Jesucristo, hecho como sus hermanos

⁵ Mũjããrẽ уѳ caquetibũjũatatore bairo ati ѳmѳrecóo
 capetiro bero ãnigaro ape ѳmѳrecóo tunu. Ángelea
 majã рѳame cũã yua, carotimasĩẽnarẽ bairo na cũgѳmi ti

umurecáo caño Dios. ⁶ Jĩcãpau Dios ya tutipũ atore bairo ĩ quetibũyupi jĩcãũ:

“¿Nopẽĩ Dios jããrẽ tocãrõ majũ miñaposeroyati?

Cabũgoro macããna jãã caãnimiatacũãrẽ, ¿nopẽĩ jããrẽ tocãrõ majũ mũ tũgoñanucũñati?

⁷ Ati yũtea caño mai ángelea majã roca macããnarẽ bairo jããrẽ mũ cũñupã.

Bairo jããrẽ cũmicũã, ãmerẽ yua, caãnimajũrã jãã ãnio joroque mũ átiya.

⁸ Nĩpetirije uparãrẽ bairo jããrẽ mũ cũñupã,” ĩ quetibũyupi jĩcãũ.

Bairo camasãrẽ nĩpetiro uparãrẽ bairo cũrĩ yua, dise ũnie na netõnucãẽtĩña. Cabaimiatacũãrẽ, camasã nĩpetiro rotipeyojĩãti masĩẽtĩñami mai. ⁹ Jesús cũãrẽ peti yũtea cãrõã ángelea majã roca macããcũrẽ bairo cũ cũñupĩ Dios. Cũ pũame camasãrẽ camainetõũ ãnirĩ, Jesucristo cũ riao joroque ásupi. Bũtioro popiye netõñupĩ, Jesús marĩ ãme caãnarẽ netõõgũ. Bairo cũ cabairique jũgori yua, Dios pũame caroa tutuarique majũrẽ cũ joyupi. Quetiupau majũ cũ jããõ joroque cũ ásupi tunu.

¹⁰ Nĩpetiro ati umurecáo macããjẽ, Dios cũ caátaje niña. Nĩpetirije ati umurecáo caãnie baiãnimasĩña Dios cũ caãtirotimasĩrĩjẽ jũgori. Dios pũame cũ pũna caãna nĩpetiro cũtu caroaro caãnopũ na caãnorẽ boyupi. Bairi Jesucristo popiye cũ catãmũorĩqũẽ jũgori ñe ũnie carũsaecu cariape camasãrẽ canetõõmasĩ majũ cũ ásupi. ¹¹ Jesús marĩrẽ canetõõrĩcũ, bairi marĩ cũ canetõõrĩcãrã cũã jĩcãrõ tũnia Dios pũnaa jeto marĩ ãniña. Bairi Jesús Dios macũ pũame, “Yũ bairãrẽ bairo caãna niñama,” ĩ tũgoñaboboetiyami. ¹² Bairo ĩ tũgoñaboboetiri, atore bairo qũĩ quetibũyupi Jesús Diore:

“Mũ caãtĩãnierẽ na yũ quetibũyũ yũ bairãrẽ bairo caãnarẽ.

Na cañubuenẽñarõpũ, ‘Catutuaũ, cañuũ niñami Dios,’

na ñi quetibujugũ.”

¹³ Apero cũ caquetibujuropũ bairo qũĩñupĩ Jesús Diore:

“Yua, Dios mena yu tũgoñatutuaya.”

Tunu aperopũ qũĩñupĩ:

“Atoa yu ãniña mu pũnaa, yu mu cajoricarã mena,”

qũĩñupĩ Jesús Diore.

¹⁴ Jĩcã pũnaa, jĩcã rupau na caãnorẽ bairo Jesús cãã ati rupau caãcũ etayupi. Bairi cũ pũame marĩrẽ bairo ati rupau mena cacũgoũ riayupi, marĩrẽ cateeri majõcu wãtĩ, yasiriquere caátimajõcure cũ netõgu. ¹⁵ Marĩ camasã marĩ cayasipeere cauwirã marĩ ãnimitũpã tocãnacã rũmua. Bairo marĩ cabaimiatacũãrẽ, Jesús pũame marĩrẽ caroaro cũ caátibojarique jũgori di rũmũ ãno marĩ uwinemoetigarã. ¹⁶ Cariapea, Jesús pũame ángelea majãrẽ juátigu mee, marĩ Abraham pãrãmerã roquere marĩ juátigu, ati yepapũ buia etayupi. ¹⁷ Jesucristo pũame marĩ cũ yarã rupaure bairo caãcũ ãñupĩ, marĩ sumo sacerdote caãcũrẽ bairo tuagu. Dios cũ caĩñajoro yua, Dios yayere caquetibujunetõũ cañuu, bopacooro camasãrẽ caĩñau tuayupi, marĩ rupaure bairo caãcũ ãnirĩ. Bairo caãcũ ãnirĩ, cãã, camasã roro na caátie wapare netõõñupĩ, roro popiye cũ catãmuorĩqũẽ jũgori. ¹⁸ Bairo Jesús roro átiectori, wãtĩ cũãrẽ roro cũ caátitiriquere yuesupi. Bairo cabairicu ãnirĩ ãme cũãrẽ Jesús juátimasĩjãñuñami wãtĩ camasãrẽ roro cũ caátigari majãrẽ.

3

Jesús es superior a Moisés

¹ Bairo cabairoi, mujãã yu yarãrẽ bairo caãna, Dios yarã, cũ ya poa macããna mena macããna, Dios cũ cabesericarã cũ yarã majũ, atore bairo mujããrẽ ñiña: Jesucristo pũame apóstol majũ Dios cũ caquetibujurotjoricu ñiñami. Marĩ sumo sacerdote majũ ñiñami. Cũ jũgori caroaro cariape

Dios mena marĩ tũgoñatutuamasĩña. Bairi cũ jetorea cariape tũgoñanucũña. ² Marĩ ñicũ Moisés ãnacũ caroaro cariape átiyayupi Dios cũrẽ cũ caátiroticũrĩqũerẽ marĩ ñicũjãã Israel macããnarẽ. Moisés cũ cabairicarorea bairo Jesús cũã caroaro cariape ásupi Dios cũrẽ cũ caátiroticũrĩqũerẽ, Jesús, Dios cũ cabesericu majũ cũã. ³ Cũ puame jĩcã wii caqũẽnorĩ majõcure bairo caãcũ niñami. Moisés puame ti wiire bairo caãcũ niñami. Jĩcã wii caqũẽnoricũ ti wii netõõrõ caãnimajũũ niñami. Bairo cabairoi, Jesús, Moisés netõrõ caãnimajũũ niñami. ⁴ Tocãnacã wiipua, wiiri jĩcãũ jũgori caqũẽnocorica wiiri niña. Bairo camasã, jĩcã wãme na caqũẽnomasĩmiatacũãrẽ, nipetirije Dios cũ caátimasĩrjẽ jeto niña. ⁵ Moisés puame caroaro cariape átiyayupi Dios cũ caátiroticũrĩqũerẽ. Cũ puame Israel macããnarẽ Dios cũ caquetibũjugarijere na quetibũjunetõñupĩ. Jĩcã wiipu capaabojau ùcũrẽ bairo caãcũ ãñupĩ Moisés ãnacũ. ⁶ Jesús puame roque Dios macũ majũ ãnirĩ, ti wii upau cariape caácũ ùcũ niñami. Marĩã, ti wii macããnarẽ bairo caãna marĩ ãniña, cũ mena useanirĩ marĩ catũgoñatutuacõã ninucũata.

Reposo del pueblo de Dios

⁷ Torecu, Espiritu Santo atore bairo iñupĩ Dios ya tutipure:

“Ãmerẽ Dios mũjããrẽ cũ caquetibũjugarijere tũgorã, tiere cateerãrẽ bairo baieticõãña.

⁸ Mũjãã ñicũjãã ãnana Diore cũ baibotionucũwã.

Desierto cayucumanopu ãna Diore cũ tũgogaetiri, butioro cũ asiao joroque baiwã.

Bairi mũjãã puame narẽ bairo baieticõãña.

Cayugaenarẽ bairo baieticõãña.

⁹ Topu mũjãã ñicũjãã yu yayere tũgogaetiri, yu asiao joroque yu ama.

Narē yu camasĩrjĕ mena cuarenta cūmarĩ majũ yu caáti-jĕño ĩnorjĕrĕ ĩnamirăcũă, yu baibotiocōă ninucũwă.

¹⁰ Torecu, ti tuti macăănarē na yu asiajăñuwũ. Atore bairo na ĩiwũ:

‘Ricaati tũgoñarĩqũĕ jetore mųjăă yeri pũna mena mųjăă tũgoñamawijia ñesĕănucũña, yu yaye quetire boetiri.’

¹¹ Bairo asiari yua, atore bairo na ĩiwũ: ‘Caănorĕ bairo mųjăărĕ ĩiña:

Yu mena caroaro cayerijōrōpũ di rũmu ũno mųjăă etaeti-gară topũre,’ na ĩiwũ,” ĩñupĩ Dios.

¹² Bairi yu yară, tocănacăũpũa maijũgoya mųjăă yeri ape wăme roro mųjăă catũgoñarjĕrĕ. Roro mųjăă yeripũa mųjăă catũgoñaata, Dios caănicōăninucũũrĕ cũ jănawey-orărĕ bairo mųjăă baigară. ¹³ Bairo pũame roque boya mųjăărĕ: Tocănacă rũmũa jĭcărō tũgoñatutuo joroque âmeo ása Dios mena. Bairo áticōă ninucũña mai mųjăă cacatiri rũmu cărō, ni ũcũ mųjăă mena macăăcũ jĭcăũ wătĩrĕ busujăecoremi ĩră. Bairi wătĩrĕ mųjăă cabusujăecoata, Diore cayũgaenarĕ bairo mųjăă tuagară tunu. ¹⁴ Jesucristo mena mųjăă catũgoñatutua jũgoricapapũina tũgoñatutacōă ninucũña ati mũrecóore mųjăă caăni rũmu cărō. Bairo mųjăă caátiămata, Jesucristo mena mųjăă ânicōă ninucũgară.

¹⁵ Bairi atore bairo ĩña Dios cũ caquetibũjuricaropũ:

“Ămerĕ Dios mųjăărĕ cũ caquetibũjugarijere tũgoră, tiere cateerărĕ bairo baieticōăña.

Mųjăă ĩnicũjăă Diore cabaibotionucũñarĭcără ânanarĕ bairo baieticōăña,”

ĩña ti tutipũ.

¹⁶ ¿Noa ũna na añuparĩ Dios busuriquere tũgori bero, tunu tiere catũgogaetana? Naa añupă marĩ ĩnicũ ânacũ Moisés, Egipto yeparũ caănarĕ cũ cajewiyoricară. ¹⁷ ¿Noa

menarẽ Dios cuarenta cūmarĩ majũ cū asia añuparĩ? Naa añupã na carorije wapa jũgori desierto cayucumanopũ cayasiricarã. ¹⁸ Tunu, ¿noa ũnarẽ atore bairo qũĩñuparĩ Dios: “Caãnorẽ bairo mujããrẽ ñiña: Yũ mena caroaro cayerijõrõpũ di rũmũ ũno mujãã etaetigarã topure,” na qũĩñuparĩ? Naa añupã Diore cabotioricarã. ¹⁹ Merẽ marĩ masiña na cabairiquere. Diore na cabaibotiorique jũgori cū mena caroaro caãnopũ etamasĩesupã.

4

¹ Mai, Dios cū yapau yerijõrõ caãnopure marĩ cajããmasĩpeere cū caĩcũrĩqũẽ caãno ũnoa maijũgoya mujãã yeri ape wãme roro mujãã catũgoñarĩjẽrẽ. Bairua, ni jĩcãũ ũcũ mujãã mena macããcũ jããetibujioũmi, tierẽ cū camajũgoeticõãta. ² Marĩ ñicũjãã ãnanarẽ Dios cū caquetibujuriquerea bairo marĩ cūã marĩ tũgowũ cū yaye queti marĩrẽ cū canetõõgariquere. Na pũame tie quetire catũgoricarã na caãnimitacũãrẽ, tie narẽ wapa mañupã, na majũ jĩcãrõ tũni Dios yaye quetire na catũgoũsaetaje jũgori. Dios mena tũgoñatutuagaesupa. ³ Marĩ pũame roque Dios yaye quetibujuriquere cariape catũgoricarã ãnirĩ marĩ jããetagarã Dios yapau cayerijõrĩpaupũ. Bairua, marĩ ñicũjããrẽ na asiari, atore bairo na iñupĩ Dios:

“Caãnorẽ bairo mujããrẽ ñiña: Yũ mena caroaro cayerijõrõpũ di rũmũ ũno mujãã etaetigarã topure,” na iñupĩ.

Cabaimiatacũãrẽ, Dios pũame ati mũmrecóore cū caqũẽñoĩcãrõ beropua merẽ na cayerijãpapaure qũẽnoyaparo peticõãmiñupĩ. ⁴ Jĩcãpau Dios ya tutipũ atore bairo ĩ quetibujũya ati mũmrecóore cū caátiyaparorica rũmũ bero macãã rũmurẽ:

“Dios yerijãñupĩ cū paariquere yaparori bero pũgaa pẽnirõ cãnacã rũmũ caáto majũ.”

⁵ Tunu aperopu cūārē marī űicūjāārē na ĩñupā Dios ya tutipū:

“Di rūmu űno mujāā etaetigarā yu yapau caroaro yerijōrō cañopure,”

na ĩñupī Dios.

⁶ Dios yaye quetire catūgojūgomirīcārā Dios yapau caroaro cayerijōrōpūre jāāētīgarāma, Diore na cabaibotiorique jūgori. Na bero Dios yaye quetire catūgoricarā pūame roque jāārā baiyama. ⁷ Bairi Dios pūame ape yūtea cawāma yūtea cūnemoñupī tunu camasā na canetōmasīpa yūtea űnorē. Marī űicūjāā ānana Diore cabaibotioyaticārā beropu David ape tuti bero macāācūpu tunu atore bairo ĩ woaquetibujayayupi Dios ya tutipū mujāā yu caīquetibujatajere:

“Āmerē Dios mujāārē cū caquetibujugarijere tūgorā, tiere cateerārē bairo baieticōāña,”

ĩñupī David.

⁸ Josué, Moisés berore marī űicūjāā israelita majārē cajūgoricu pūame jīcāpaau caroarau cayerijōrōpu na cajūgoátacu cū caāmata, ape rūmu camasā na canetōmasīpa rūmu űnorē quetibujū cūnemoētībujioricumi Dios. ⁹ Bairi mai, Dios yapau caroaro cayerijōrīpaū cū ya poa macāāna na caāniparo nicōāña. ¹⁰ Dios cū paariquere átiyaparori bero, cū cayerijārīcārōrēā bairo ni jīcāū űcū Dios yapau caroaro cayerijōrīpaū caetau pūame cū paariquere jānarī cū cūā yerijāgumi. ¹¹ Torena, marī cūā tutuaro mena marī tūgoñatutuanemorotiya, topure etagarā, “Marī űicūjāā catūgousaetana na cabaiyaticarore bairo marī baire,” ĩrā.

¹² Dios busurique pūame marīrē cacatirā marī ānio joroque marī átiya. űosēricapāi pūga nūgōā caoripāi marī yeripu caetarore bairo niña Dios busurique. Tipāi netōrō etamasīña Dios busurique marī yeripu, marī catūgoñarījē nipetiro macāājēpu. Bairi tiere tūgorā yua, marī pupeapu marī catūgoñarījērē, “Caroa niña,” o “Carorije

niña tie,” marí ĩ tũgoña besemasĩña. ¹³ Marĩã, Dios cũ caátana marí ãniña. Bairi ni jĩcãũ ũcũ marí mena macããcũ yasioropũ cũ caátiere átimasĩtĩñami Dios cũ caĩñajoro. Nipetirije marí caátiere masĩpeti majũcõãñami Dios, marĩrẽ caĩñabesepau ãnirĩ.

Jesús es el gran sumo sacerdote

¹⁴ Jesús, Dios macũ pũame marí sumo sacerdote majũrẽ bairo caãcũ etayupi umũrecóopũre. Bairi marí pũame Jesucristo mena marí catũgoñatutuacõã ninucũrĩjẽrẽ áticõã ninucũrotiya. ¹⁵ Jesús, marí sumo sacerdote pũame marí cayeri wẽpũtĩrẽ masĩcõãñami. Bairi marĩrẽ bopacooro majũ marí ĩñanemasĩñami, merẽ cũ cũã bopacooro bairique ũnierẽ marĩrẽã bairo catãmũoñarĩcũ ãnirĩ. Bairo cabairicu nimicũã, cũ pũame jĩcã ni ũno roro ápeyupi. Jĩcã ni ũno wãtĩ cũ caĩrĩjẽrẽ yuesupi. ¹⁶ Bairi uwiricaró mano Diore cũ marí jẽnigarã nocãrõ marĩrẽ camaimajũrẽ. Marí roro marí cabairijere cũ cabopaca ĩñaparore bairo ĩrã, tũgoñatutuarique mena cũ marí jẽnigarã. Bairo marí caápata, marĩrẽ juátinemoꝑumi popiye marí cabairi rũmũrẽ, nocãrõ cañuũ majũ ãnirĩ.

5

¹ Tocãnacãũpũna sumo sacerdote majã marí mena macããna camasã na cabesericarã niñama, marĩrẽ Diopũre cajẽnibojaparã na ãmarõ ĩrã. Bairi na pũame waibutoa riire joemũgõjobjoanucũñama, camasã na carorije wapare Dios cũ netõõáto ĩrã. ² Bairi tunu sacerdote majõcu marĩrẽ bairo camasocu ãnirĩ Dios cũ carotirije nipetirijere átipeyomasĩtĩñami. Bairo cabai ãnirĩ Dios yayere camasĩpeyoenarẽ, rorije caátimawijiarã cũãrẽ bopacooro majũ na ĩñamaimasĩñami. ³ Torecu, cũ cũã rorije cũ caátie cacũꝑou ãnirĩ cũ yaye wapa, camasã yaye wapa cũãrẽ waibutoa rii mena joemũgõjo masĩñami Diopũre.

⁴ Jĩcãũ cũ majũ cũ caboro jũgori sacerdote majõcũ jããmasĩtĩñami. Dios, Aarõn ãnacũrẽ cũ cabesecũñarĩcãrõrẽã bairo sacerdote majõcũ cũã Dios cũ caĩñabesericũ ùcũ niñami. ⁵ Jesús cũã cũ majũã sumo sacerdote majõcũre bairo jããẽsupĩ. Dios pũame roque cũ jõñupĩ. Atore bairo qũĩñupĩ cũ macũrẽ:

“Mũ, yũ macũ majũ mũ ãniña.

Ati rũmũi yũ macũ mũ ãnijũgogũ.”

⁶ Dios ya tuti apero cũ caquetibũjũropũ atore bairo qũĩñupĩ cũ macũrẽ:

“Sacerdote majũ, Melquisedec ùcũ mũ yũ cũña.

Mũ pũame tocãnacã rũmũa camasãrẽ cajẽnibojau mũ ãnicõã ninucũgũ,” qũĩñupĩ Dios cũ macũrẽ.

⁷ Mai, Jesucristo ati yepapũ ãcã, popiye baigũ jũgoye otiri, tutuaro mena Diore qũĩ jẽniñupĩ. Dios jeto cũ netõõmasĩñupĩ roro cũ cabaipẽe ùnierẽ. Cũ pũame tũgoyupi Jesús cũrẽ cũ cajẽnirĩjẽrẽ, Jesús caroaro catũgousau cũ caãno jũgori. Cũ juátinemoñupĩ. ⁸ Bairi Cristo, Dios macũ nimicũã, roro popiye tãmuoñupĩ. Bairo roro cũ catãmuorĩqũẽ jũgori caroaro tũgonemo masĩñupĩ Jesús, Dios cũ pacũ cũ caátirotirijere. ⁹ Bairo popiye cũ cabairique jũgori caroú majũ ñe ùnie camácũ baietari bero, nipetiro cũrẽ catũgousari majãrẽ yerijõrõ ãnicõã ninucũrĩcãpũpũ caetaparã na ãnio joroque na ásupi Jesús. ¹⁰ Torecũ, Melquisedec sumo sacerdote majõcũ Dios cũ cacũrĩcũ ùcũrẽã bairo cũ cũñupĩ Dios, Jesús cũãrẽ.

Peligro de renunciar a la fe

¹¹ Ati wãme quetibũjuriquere capee wãme mũjãã yũ quetibũjunemogamiña. Baimicũã, mũjãã pũame tãmurĩ mũjãã catũgojẽñomasĩtẽtõ jũgori, tiere yũ quetibũjunemoẽtĩña. ¹² Tirũmũpũ merẽ mũjãã tũgojũgowũ Jesucristo yaye quetire. Bairo tirũmũpũ catũgojũgoricarã ãnirĩ tie quetire cajũgobueri majã

mujãã añibujiorã. Bairo cañniparã nimirãcũã, mujãã pũame cariape mujãã tũgojẽñomasĩetĩña mai. Dios yaye queti camasiriyotie ùnieacã cũãrẽ caroaro majũ tunu mujããrẽ quetibujuricarore mujãã bonucũña. Ugarique majũrẽ caũgaena cawĩmarã caũpũrããcã ùnarẽ bairo mujãã añiña mai. Dios mena mujãã tũgoñatutua nemomasĩetĩña. ¹³ Cawĩmarã caũpũrããcã pũame, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” na caĩmasĩetõtõrẽã bairo mujãã cũã caroa macããjẽrẽ mujãã tũgoña besemasĩetĩña mai. ¹⁴ Ugariquere caũgarãpu niñama cabũtoa. Na pũame caroaro tũgomasiñãñũnama caroa wãme ùnierẽ. Bairi, “Atie caroa niña,” o “Atie carorije niña,” ï tũgoña besemasĩñama.

6

¹ Bairo cabairoi, cabũtoare bairo nemorõ Dios mena tũgoñatutuagarã, Jesucristo yaye queti camasiriyorijere marĩ buenemogarã. Marĩ cabuejũgorique cañurĩjẽ to cañimiatacũãrẽ, nemojãñurõ camasiriyorije to cañimiatacũãrẽ, buenemorotiya. Marĩ cabuejũgorique bairo ãmũ: Roro marĩ caátiere yapapuari marĩ cayeri wasoariquere marĩ buewũ. Roro marĩ caátiere marĩ cacũẽtĩcõãta, caũpetietopũ cayasiránãrẽ bairo marĩ cabaibujioriquere marĩ buewũ. Apeyera Dios mena tũgoñatutuarique cũãrẽ marĩ buejũgowũ. ² Apeyera bautizarique macããjẽ cũãrẽ marĩ buewũ. Tunu Diore catũgousari majãrẽ na rũpoa buire na wãmo mena ñigãpeori Diopũre jẽnibojarique cũãrẽ marĩ buewũ. Cariacoatana nimirãcũã tunu na cacaticoatie cũãrẽ marĩ buewũ. Apeyera tunu Dios camasãrẽ cũ caĩñabeseri rũmũ caetaro narẽ cũ caĩñabesero bero na cabaicõãninucũpee cũãrẽ marĩ buewũ. ³ Tie nipetirije marĩ cabuejũgorique cañimajũrẽ to cañimiatacũãrẽ, nemojãñurõ camasiriyorije roquere buenemorotiya. Bairoa marĩ átigarã, Dios cũ cabooata.

⁴⁻⁶ Jĩcãũ ùcũ camasocu Dios yaye quetire cariape tũgoyuru. Dios cũrẽ cũ camairĩjẽrẽ tũgomasĩrĩ useanirĩqũẽ mena añũpũ. Espĩritu Santo cũ camasiõnemorĩjẽ cũãrẽ masĩũpũ. Bairi Dios yaye caroa queti cũãrẽ useanirĩqũẽ mena tũgoyuru. Dios cũ carotimasĩrĩpau macããjẽ cũ camasĩrĩjẽ mena cũ caátijẽñorĩqũẽ cũãrẽ ãñaũpũ. Cũ ùcũ caãnacũ ruame tiere catũgoricũ nimicũã, Dios yaye caroa quetire cũ cajãnamajũcõãta, ruãgani cãrõ tunu cũ yerire Dios mena tũgoñawasoanemo masĩã maa. Cũ ùna ruame Jesucristo Dios macũrẽ caboena añirĩ yucũpãĩru caparuaturicarãrẽ bairo ána átiyama, ruãgani cãrõ tunu nipetiro camasã na caĩñajoro. Jesure roro cũ boyetieperãrẽ bairo átiyama.

⁷ Bairo cabairã ruame oco caocarije yeparu cañarõ ti yepa ruame caũpũjõ yasiorore bairo caãna niñama. Ti yepa uparã ti yepare na caotero bero caroare carĩca joata, “Caroa yepa Dios cũ cũrĩcã yepa niña,” ã masĩñama ti yepa uparã. ⁸ Carorije pota yucu ùnie jeto carĩca joata roque, ti yepa dope bairo átimasĩã maa. “Dios cũ carocarica yepare bairo tuagaro,” ãgarãma yua ti yepa uparã. Bairo ã yaparori bero, ti yepare joerocacõãgarãma.

La esperanza que nos mantiene firmes

⁹ Bairo tutuaro mena mũjããrẽ quetibũjumirãcũã, yu yarã, jãã masĩjãñũña merẽ Dios cũ canetõrĩcãrõpu caãná mũjãã cañierẽ. ¹⁰ Bairi Dios caũuũ majũ niñami. Masirĩtietiyami Dios mũjãã cũrẽ caroaro mũjãã camairĩjẽrẽ. Cũrẽ mũjãã camairĩjẽ jũgori marĩ yarã Dios mena catũgoñatutuarãrẽ na mũjãã juátinemoũ. Mai, bairoa mũjãã áticõã ninucũña ãme cũãrẽ. ¹¹ Torena, mũjããrẽ atore bairo jãã ãnemoña: Tocãnacãũrua mũjãã mena macããnarẽ bairo jeto na juátinemoña useanirĩqũẽ mena. Bairo átinucũña, Dios caroaro cũ caátibojapee nipetirijere mũjãã cacũgopetimasĩparore bairo ãrã. ¹² Mũjãã, aperã

cateeyepairã na caátianajê cutiere bairo mujãã caátĩano jãã boetiya. Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori popiye baimirãcũã, Dios cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo cũ canetõricãrã na cabairore bairo mujãã caãno jãã boya.

¹³⁻¹⁴ Dios, marĩ ñicũ Abraham ãnacũrẽ caroaro cũ caátĩ rũmurẽ cariape cũ majũ ya wãme mena qũĩñupĩ, apeĩ cũ netõrõ caĩñabesei cũ camano jũgori. Bairo qũĩñupĩ: “Caroa majũrẽ mu yu jogu. Mu pãrãmerã capããrã majũ na buo joroque yu átigu.” ¹⁵ Bairo cũ caĩrõ bero, Abraham puame cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo caetapa rũmurẽ caroaro mena coteyupi. Cabero Dios cũ caĩcũjũgoyetiricarorea bairo cũ baiyupa.

¹⁶ Camasã puame, “Cariape majũ jãã ñña,” na caĩata, na bui macããcũ ya wãme mena ã busunucũñama. Bairo cũ wãme mena na caĩbusuata, “Marĩ caĩrĩcãrõrẽã bairo marĩ caápericõãta, cũã, marĩrẽ popiye marĩ baio joroque cũ áparo,” caĩrãrẽ bairo ñnucũñama. Bairo na caĩrõ bero caãnoi, dope bairo ape wãme ã busunetõ masĩã maa yua. ¹⁷ Torecu, Dios puame wasoaricarõ mano cariapea caroaro cũ caátibojapeere cũrẽ catũgousarã na camasĩrõrẽ boyupi. Pũgani cãrõ tũgoñanemorĩcãrõ mano tiere na camasĩrõ boyupi. Bairi cũ caĩcũrĩqũerẽ bairo caroaro cũ caátipeere cacũgoparãrẽ cũ ya wãme majũ mena na ã quetibũjuyupi. ¹⁸ Bairo marĩrẽ, “Caroaro mujããrẽ yu átigu,” bairi tunu cũ wãme majũ mena ñrĩ, cũ caĩquetibũjuri que jũgori marĩ puame caãnorẽ bairo cariape marĩ tũgoñatutuagarã. Dios caĩtopai mee niñami. Cũ caĩrĩqũẽ dope bairo wasoamasĩã maniña. Bairi, “Marĩrẽ netõõgumi Dios cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo,” marĩ ã tũgoñatutuamasĩña. ¹⁹⁻²⁰ “Cũmua capairicare ãpõãpãĩ canucũrĩpãĩ mena jũgori, ti cũmua aperopu wuãmasĩẽtĩña,” marĩ ã masĩña pũgani cãrõ tũgoñarĩcãrõ mano. Torea bairo Jesús mena marĩ catũgoñatutuarique mena jũgori, “Cũ mena useanirĩ marĩ ãnicõã ninucũgarã tocãnacã rũmua

cũ caĩrĩcãrõrẽã bairo,” marĩ ĩ masĩña merẽ pũgani cãrõ tũgoñarĩcãrõ mano. Apeyera tunu sumo sacerdote majõcũ templo wiipũ Dios mena bũsuácũ, jutii asero yoo ãñotarica aserore netõrĩ, Dios cũ caãnipaũpũ etanucũñupũ. Torea bairo Jesús marĩ catũgoñatutu-anemojũgoricũ cũã cũ cariarique jũgori Ʃmũrecóo Dios cũ caãnipaũpũ etayupi. Marĩ jũgoye ájũgoyupi Ʃmũrecóore, marĩ cũ yarã cũã cũ tũpũ marĩ caámasĩparore bairo ĩ. Bairo cũ caáto jũgori, cũ cũñupĩ Dios marĩ sumo sacerdote majõcũre bairo caãnicõãninucũpaũ majũ. Tirũmũpũ macããcũ Melquisedec cawãmecũcũ ãnacũrẽ bairo cũ cũñupĩ.

7

Jesús, sacerdote de la misma clase que Melquisedec

¹ Melquisedec cawãmecũcũ pũame Salem cawãmecũti macã quetiupaũ rey ãñupũ. Dios, nocãrõ catutuau jõbui Ʃmũrecóo macããcũ yaũ sacerdote majũ ãñupũ. Bairi marĩ ñicũ Abraham ãnacũ, reyes quetiuparãrẽ cũ capajĩãnetõncãrõ bero, cũ ya macãpũ cũ catunuátó, Melquisedec pũame cũ bocãetayupũ. Bairo cũ bocãetari yua, “Caroare cũ joáto mũrẽ Dios,” qũĩ jẽnibojayupũ Abrahãrẽ. ² Bairo cũ caĩjẽnibojã yaparoro bero, Abraham pũame cũ wapana ãnana na cacũgomirĩqũẽrẽ pajĩãrĩ bero cũ cajerique pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ cũ joyupũ Melquisedere. Mai, Melquisedec wãme pũame bairo ĩgaro ĩña: “Quetiupaũ rey cariape caácũ,” ĩgaro ĩña. Cũ ya macã Salem cũã bairo ĩgaro ĩña: “Caroa yeri pũnacũtaje caãni macã,” ĩgaro ĩña. Bairi ti macã quetiupaũ pũame cũã, “Quetiupaũ caroa yeri pũnacũtaje caácũ niñami,” ĩgaro ĩña. ³ Masĩã maniña Melquisedec pacũã ãnana. Cũ ñicũjãã ãnana cũãrẽ masĩã maniña. Apeyera cũ cabuiarique, bairi

cũ cabaiyasirique ũnierẽ na caquetibujuro cũãrẽ tũgoa maniña. Dios macũ Jesús cũ cabairica wãmerẽã bairo Melquisedec cũã sacerdote majõcũ nicõã ninucũgũmi tocãnacã rũmũ.

⁴ Bairi ãmerẽ caãnimajũũ Melquisedec cũ caãnierẽ tũgoñaña. Marĩ ñicũ caãnijũgoricũ Abraham pũame cũ wapanarẽ na pajĩãrĩ bero, na cacũgomirĩqũẽ cũ cajerique pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ cũ joyupũ Melquisedere. ⁵ Moisés ãnacũ cũ caquetibujũcũrĩqũẽ jũgori sacerdote majã Leví ya poa macããna pũame pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ jemasĩnucũñama camasã na ya macã macããna na cawapatarijere. Na yarã majũ Abraham pãrãmerã jĩcã majã na cũã na caãnimiatacũãrẽ, na jemasĩñama na cawapatarije pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ majũrẽ. ⁶ Melquisedec pũame Leví ya poa macããcũ ãmerĩmicũã, Abraham cũ cacũgorije pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ jeyupi. “Caroa wãmerẽ mũ yũ jogũ,” Dios cũ caĩcũrĩcũ yaye pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ jeeri bero, “Caroare mũ cũ joáto Dios,” qũĩ cũñupĩ Melquisedec Abrahãrẽ. ⁷ Nipetiro camasã atore bairo ĩ masĩñama: “‘Caroare cũ joáto mũrẽ Dios,’ caĩ pũame, cũ caĩ netõjãñurõ caãnimajũũ niñami.” ⁸ Leví pãrãmerã ãme macããna sacerdotea caãna pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõrẽ cajenucũrã pũame camasã cayasiparã majũ ninucũñama. “Melquisedec pũame roque caãnicõãninucũãrẽ bairo caãcũ niñami,” ĩ quetibujuya Dios ya tũtipũ. ⁹⁻¹⁰ Ti rũmũ Melquisedec Abrahãrẽ cũ cabocãetari rũmũrẽ, Abraham pũame cũ rupaupũ cũgoyupi cũ pãrãmerã caãniparã nipetirore. Leví ya poa macããna cũãrẽ cũgoyupi, na cabuiaetimiatacũãrẽ mai. Bairi bairo marĩ ĩ masĩña: Abraham cũ yaye pũga wãmo petiro cãnacã sero caãnierẽ jĩcã sero cãrõ Melquisedere cũ cajori rũmũ

caño, Leví ya poa macããna cũa cũ jorãrẽ bairo ásupa, Abraham cũ cajoro jũgori.

¹¹ Sacerdote majã levita ya poa macããna Aarón pãrãmerã caãnana jũgori marĩ ñicũjãã Israel yepa macããna pũame ñejũgoyupa Dios yaye cũ caátiroticũrĩqũērẽ. Bairi sacerdote majã caãnana Dios cũ caroticũrĩqũērẽ cabori majãrẽ ñe ùnie caroa carũsaenarẽ bairo caãna na tuao joroque caãna na caãmata, Aarón ùcũ mee, ape majõcũ Melquisedec ùcũ sacerdote cũ cajããrõ bonemoetibujioricarõ. ¹² Apei sacerdote majõcũ cũ cajããwasoarorea bairo cabucũ rotirique Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũē cũãrẽ cawãma wãme pũame wasoanemorotiya. ¹³⁻¹⁴ Profeta majã na caĩwoatujũgoyetiricũ marĩ Quetiupau Jesús pũame sacerdote majã ya poa macããcũ mee ãñupĩ. Aarón ya poa macããcũ mee, Judá ya poa macããcũ roque ãñupĩ. Tiere nipetiro camasã masĩñama. Ni jĩcãũ ùcũ sacerdote majõcũ Aarórẽ bairo caãcũ Judá ya poare mañupĩ. Moisés ãnacũ sacerdote majã Aarórẽ bairo caãna na caãni wãmerẽ quetibujũ, “Judá ya poa macããna sacerdote majã caãniparã nigarãma,” ï quetibujũesupĩ.

¹⁵ Jesús, apei sacerdote Melquisedere bairo caãcũ cũ cajããrĩqũē jũgori, “Cabucũ rotiriquere cawãma wãme mena wasoa yaparoya,” nemojãñurõ caãnorẽ bairo marĩ ï masĩña. ¹⁶ Cabucũ roticũrĩqũē, “Ti poa macããna sacerdote majã jããmasĩñama,” caĩquetibujuro jũgori mee sacerdote jããñupĩ Jesús. Caãnicõãcũ cũ caãnie jũgori pũame roque jããñupĩ. ¹⁷ Atore bairo qũĩñupĩ Dios cũa Jesús cũ caãnicõãnierẽ:

“Sacerdote majũ Melquisedec ùcũ mũ yũ cũa.

Mũ pũame tocãnacã rũmũa camasãrẽ cajẽnibojau mũ ãnicõã ninucũgũ,” qũĩñupĩ Dios cũ macũrẽ.

¹⁸ Cabucū roticūrīqũērē camasocū ni jīcāũ ũcũ cū caátie jũgori netõmasiētĩñami. Bairi tie cabucū roticūrīqũē pũame marĩ jãnaecoya yua. ¹⁹ Tie Moisés cū caroticũjũgorique pũame dope bairo átimasĩesupa camasã Dios tũpũ caágarãrē. Ámerē yua, tie caánato ũnorēã, marĩ bócaya cawãma wãme Dios cū cacũrĩqũērē. Jesucristore marĩ catũgoñatutuarije jũgori caroaro cariape Diore marĩ bocaetamasĩña marĩ yeripũ yua.

²⁰ Tore bairo marĩ camasĩrõ boyupi Dios. Bairi cū ya wãme majũ mena ĩrĩ, tiere marĩ masĩõñupĩ. Aperã sacerdotete majã pũamerē ni ũcũ wãme mena ĩrĩ na jõesupa.

²¹ Cabaimiatacũãrē, marĩ Quetiupũ pũamerē Dios cū ya wãme mena ĩrĩ, sacerdotete bairo cū jõñupĩ. Dios ya tutipũ cũã atore bairo ĩ quetibũjũya Jesure:

“Caãnorē bairo cariape ĩñami marĩ Quetiupũ Dios cū macũrē, ape wãme tũgoñanemorícãrõ mano:

‘Sacerdote majũ caãnicõãninucũpũ mũ yũ cũña,’
qũĩñami Dios cū macũrē,” ĩ quetibũjũya Dios ya tutipũ.

²² Bairo Dios cū caĩrĩcãrõrē bairo Jesús pũame sacerdotete cū caãnicõãnipee jũgori cawãma wãme camasãrē Dios cū caátiroticũrĩjē to tuao joroque ásupi Jesús, cabucū wãmerē jãnarĩ yua. Bairo átiri, cañunetõrĩjē pũame cabucū wãme Moisés cū cacũjũgoriquere wasoacũñupĩ.

²³ Aperã sacerdotete majã Levĩ ya poa macããna pũame jīcãũ na mena macããcũ sacerdotete cū cabaiyasiro bero, apeĩ tunu wasoetanucũñupã. Bairi capããrã ãñuparã sacerdotete majã Levĩ ya poa macããna. ²⁴ Jesús pũame roque tocãnacã rũmũ caãnicõãninucũpũ niñami. Bairi ni jīcãũ ũcũ cũrē cawasoapũ sacerdotete majã ũcũ ãnicoteetiyami. ²⁵ Caroaro cariape Jesús jũgori Diore na yeripũ cabocaetagarãrē Jesús pũame na netõõmasĩñami tocãnacã rũmũ. Caãnicõãninucũpũ caãcũ ãnirĩ, cū yarãrē Diopũre na jẽnibojamasĩnucũñami.

²⁶ Tore bairo cabairoi yua, Jesús niñami marĩ sacerdote, marĩrẽ cacoteãninucũñ majũ. Cũã, cañuũ ñe ùnie carorije wapa cacũgoecũ niñami. Bairi camasã roro na caátore bairo caápei niñami. Dios pũame carorije caána na camanopũ cũ cũñupĩ cũtu umũrecóo bui macã tutipũ. ²⁷ Cũã, aperã sumo sacerdote majãrẽ bairo mee niñami. Na pũame waibũtoare pajĩãrĩ bero cajũgoye mai, na carorije wapare regarã, waibũtoa rii mena joemũgõjonucũñama Diopũre. Bairo átiri beropũ yua, aperã camasãrẽ tore bairo na átibojanucũñama. Tore bairo átinucũñama tocãnacã rũmũa sumo sacerdote majã. Jesús pũame roque yucũpãĩpũ cũ cariarique jũgori jĩcãnia roro popiye bairi riayupi, marĩ carorije wapare netõpeyo yaparoetagu. Pũgani cãrõ marĩ cũ cariabojapee mañupã. ²⁸ Moisés cũ caroticũrĩqũẽ pũame sacerdote majã quetiu-parã na ãnio joroque ásupa, camasã ãnirĩ carorije cawapa cũgorã na caãnimiatacũãrẽ. Bairo na cabaimiatacũãrẽ, Dios pũame cũ wãme majũ mena írĩ, cũ macũrẽ sumo sacerdote majõcũre cũ cũñupĩ, Moisés cũ caátiroticũrĩqũẽ bero. Cũ macũrẽ Dios pũame tocãnacã rũmũa cañuũ caãnicõãninucũpũre bairo cũ cũñupĩ.

8

Jesús, mediador de un nuevo pacto

¹ Tocãnacã wãme mujããrẽ jãã caquetibũjuriye caãnimajũrĩjẽ pũame atore bairo niña: Jesús marĩ sumo sacerdote umũrecóopũ Dios cũ caruiro cariape nũgõãpũ ruiyami, carotimasĩruiricaropũ. ² Jesús pũame camasã na caqũẽnorĩcã wii templo wii meerẽ, sumo sacerdote majõcũre bairo átiãniñami umũrecóopũre. Dios marĩ Quetiu-pau majũ cũ caqũẽnorĩcã wii pũamerẽ tore bairo Diopũre marĩ jẽniboja ãniñami.

³ Ati yeparu caña tocãnacãũrua sacerdote majã waibũtoa riire camasãrẽ cajoemũgõjobjoparã na caĩcũrĩcãrã ninucũñama. Bairi Jesús cãã torea bairo caãcũ añirĩ cũ majũ rupau cũ cariarique mena jũgori Diopũre camasã yayere jonetõũrẽ bairo caátĩacũ niñami.

⁴ Jesucristo ruame ati yeparu cũ catuaata, jĩcãni ũno sacerdotere bairo ãmerĩbujioricumi. Merẽ ati yeparũre niñama sacerdote majã Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũerẽ bairo Diopũre camasã na cajorijere cajonetõbojari majã.

⁵ Moisés ãnacũrẽ santuariore cũ caqũẽnorotiparo jũgoye atore bairo qũĩñupĩ Dios: “Tũgoya mai: Ũtãũru mu caãno mu yũ caĩñorĩcãrõrẽã bairo mu qũẽnogũ santuariore,” qũĩñupĩ Dios Moiserẽ. Bairo Dios Moiserẽ cũ caĩrĩqũerẽ tũgori, atore bairo marĩ ĩ masĩña: “Sacerdote majã na caátĩaninucũrĩjẽ ruame umũrecóopũ macããjẽ Dios yayere na caátiqueyocõñarĩjẽrẽ bairo niña,” marĩ ĩ masĩña. ⁶ Na paarique ñumirõcũã, jõbui marĩ sumo sacerdote Jesús marĩrẽ cũ caátibojarije ruame ñunetõña. Cawãma wãme Jesús camasãrẽ cũ caĩrĩcãrõrẽ bairo Dios mena jĩcã yeri pũnacunarẽ bairo na ãnio joroque ásupi Jesús.

⁷ Moisés cũ caroticũrĩqũẽ caroa wãme caãnijũgorica wãme caroaro cariape caãmata, apeye cawãma wãmerẽ marĩ bonemoetibujiorã tunu. ⁸ Torecu, Dios ruame ti yũtea macããna camasã na caátĩanierẽ ĩñarĩ, “Caroaro jĩcãrõ tũni átiãmerĩñama,” ĩñupĩ. Atore bairo ĩ quetibujũya cũ ya tuti cũã:

“Bairo ĩñami marĩ Quetiupau: ‘Ape yũtea caãno etagaro Israel,

bairi Judá ya poa macããna nipetiro judío majãrẽ cawãma wãme na yũ caátibojapee.

⁹ Atie ruame mujãã ñicũjãã Egipto yeparu caãnarẽ na yũ cajewiyori rũmu caãno na yũ caquetibujucũjũgoriquere bairo mee nigaro.

Bairo na yu caquetibujucĩrĩqũẽrẽ na cabaibotiorique jũgori na yu aweyocoápu,' ãñami marĩ Quetiupau.

¹⁰ "Ti yũtea caãno Israel macãñarẽ cawãma wãme na yu caátibojapee atore bairo nigarõ:

Na yeri na catũgoñarĩjẽru yu caroticũpeere na tũgoñaõ joroque na yu átigu.

Bairo yu caáto, yu caroticũrĩjẽrẽ borã, tiere caroaro caripe atigãma.

Toresu yua, na pasu yu añigu. Na puame yu ya poa macããna nigarãma.

¹¹ Bairo yu caáto jũgori, "Marĩ Quetiupau yayere mu yu quetibujura,"

ãmeo iẽtigarãma, merẽ yure camasĩrã jeto caãna añirĩ.

Cawĩmarã, cabutoa nipetiro yure camasĩrã jeto nigarãma ti yũtea caãnorẽ.

¹² Na, roro na caátajere yu masiriyogu.

Pugani tunu tiere yu tũgoñanemoetigu,' ãñami marĩ Quetiupau," ã quetibujura cũ ya tutipũ.

¹³ Cawãma wãme marĩrẽ cũ caátibojapeere cũ caĩata, tirũmũru marĩ ñicũjããrẽ cũ caquetibujucũjũgoriquere, "Jãnarĩqũẽrẽ bairo nicõãña," ĩgu ĩcũmi. Bairi dise ũnie marĩrẽ dope bairo caátimasĩẽtĩẽ puame jicoquei petigaro baiya.

9

El santuario terrenal y el santuario celestial

¹ Bairi tunu marĩ ñicũ ãnacũ Moiserẽ Dios cũ caquetibujucũrĩqũẽrẽ jũgori masĩũpã camasã puame ñubuerã na caátinucũbugopeere, ati yepa macããtõ santuario macããjẽrẽ. ² Dios ya wii waibutoa aseri mena na caqũẽnojũgorica wii puame atore bairo caãni wii añũparõ: Puga arua cacũgori wii majũ añũparõ. Etajũgoricapauere, Cañurĩpau cawãmecũtipauere añũparõ candelabro jĩñaworica tutu. Tipauerea añũparõ tunu jicã mesa pan caroa

Dios yaye majũ na caĩcũrĩqũẽ cũã. ³ Bairi jĩcã jutii ãñotarica bero macãã asero jũgoyepũ ãñuparõ tunu Cañurĩpaũ Majũ Dios ya arua cawãmecuti arua. ⁴ Topure ãñuparõ oro mena na caqũenorĩcã altar mesa incienso cajutiñurĩjẽrẽ na cajoemũgõrĩ mesa majũ. Tipaurea ãñuparõ tunu Dios ya pata rocapata cofre del pacto cawãmecuti pata oro mena nipetiropũ cabuire werica pata majũ. Ti pata pupeapũ ãñuparõ jĩcã jotũ oro mena na caqũenorĩcã jotũ, Ɂgarique Dios cũ cajorique maná cawãmecutie mena. Tunu bairoa ti pata pupeapure ãñuparõ Aarõn ãnacũ tuericu caãcãjããrĩcũ cũã. Apeyera Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ cũ cawoaturicapãĩrĩ Ɂtãpãĩrĩ cũã ãñuparõ ti patapupeapure. ⁵ Ti pata bui puamerẽ ãñuparã ángelea majãrẽ bairo caãna wericarã puagarã. Na puame topũ na caãnie jũgori, “Dios cũ caãno niña ato,” ĩgarã baiyuparã. Na querupũri mena ãmeo ñucãnamurĩ ti pata buire nucũñuparã. Bairo cabaimiatacũãrẽ, capee wãme yũ quetibujunemoẽtĩña ti wãmerẽ.

⁶ Bairo ti wii macããjẽ tore bairo caroaro qũenorĩcãrõ caãnoi, ti wii caãnijũgori aruare jããetanucũñuparã, na cañubuerije macããjẽrẽ átigarã sacerdote majã. ⁷ Ti arua bero macãã arua puamerẽ sumo sacerdote jeto jããmasĩñupũ. Jĩcãni jeto jããnucũñupũ jĩcã cũmarẽ. Ti aruare cũ cajããrĩ rũmũrẽ waibutoa riire jeánucũñupũ. Cũ carorije wapa, bairi cũ ya macã macããna tũgoñaena roro na caátie wapa cũãrẽ Dios na cũ masiriyobojáto ĩ, tiere jeánucũñupũ. ⁸ Atie nipetirijere tũgoñarĩ, atore bairo marĩ masĩõñami Espĩritu Santo puame: Mai, caãni-jũgori arua puame ñubueriquere áta aruapũ camasã na caãnitoye, ape arua, santuario arua puame mai pããjã masĩã maa. Torea bairo cabucũ wãme na cañubuerique caãnicõãmata mai, cariape Dios cũ caãnipaure etamasĩã mano. ⁹ Tie nipetirije marĩ catũgorije ati yepa macããjẽ santuario puame marĩ ati yũtea macããna Ɂmũrecõopũ

caño santuario cũãrẽ marĩ camasĩparore bairo ĩ, cũñupĩ Dios. Bairo tie, ati yepa macããjẽ jũgori waibutoa riire joemũgõrĩ santuariopũ cañubuerã etarã caroaro yericuti petietaetiyama mai. ¹⁰ Tie ati yepa macããjẽ Moisés ãnacũ cũ caroticũrĩqũẽ pũame marĩ caũgapee, marĩ caetipee, marĩ wãmorĩ marĩ cacosepee wãme ũnie jetore átirotiyupa. Tie nipetirije caátirotirijere Dios cũ cawa-soaparo jũgoye mai marĩ rupaure maijũgorique macããjẽ wãme niña. Marĩ yerire dope bairo átimasĩetĩña tie jũgori.

¹¹ Merẽ atímajũcõãñupĩ Cristo marĩ sumo sacerdote Dios marĩrẽ caroaro cũ caátipeere cajopũ majũ. Marĩ sumo sacerdote cũ capaari wii santuario pũame ati yepa macãã wii santuario netõjãñurõ caroaro cañnimajũrĩ wii niña. Ati yepa macããna camasã na caqũẽnoricã wii mee niña. Bairi ati yepa macãã wii mee, ãmũrecóo macãã wii majũ niña, ĩgũ ñiña. ¹² Jesucristo merẽ santuariopũ jããñupĩ. Bairo jããrĩ, waibutoa chivoa, bairi becerroa riĩ mena mee, cũ majũ riĩ mena jũgori marĩ carorije wapare netõõgũ jããñupĩ. Jĩcãnia jããñupĩ, pũgani cãrõ jããnemoesupi. Bairo cũ cabairique jũgori yeri capetietiere cacũgorã marĩ tuao joroque ásupi. ¹³ Nurĩcãrã toroa, bairi chivoa riĩ, tunu bairoa becerrare na cajoerije õwãrẽ oco mena asuri camasã buire sacerdote majõcũ na cũ cayayewẽrõ bero, bui na rupaure caũgueri coserãrẽ bairo jeto tuayama, Dios cũ caññajoro. ¹⁴ Bairo atie cabaimiatacũãrẽ, ¡Jesucristo yaye riĩ pũame roque waibutoa riĩ netõjãñurõ cañnimajũrĩjẽ niña! Espĩritu Santo cañnicõãninucũ cũ camasĩrĩjẽ jũgori Jesucristo cũ rupaũ majũrẽã Diopũre cũ jopũre bairo ásupi. Waibutoa riire na cajoemũgõjonucũrĩjẽ netõjãñurõ cũ caátie pũame ñe ũnie rusaesupa. Cũ cariarique jũgori caũpetietopũ cayasiránãrẽ bairo marĩ cabaibujioriquere netõõñupĩ. Bairo marĩ netõõñupĩ Jesús Dios cañnicõãninucũũrẽ caroaro cũ marĩ catũgõũsamasĩparore bairo ĩ.

¹⁵ Torecũ, Jesucristo pũame yucũpãĩrũ cũ cariarique

jūgori Dios cū pacu mena, bairi camasã mena cūãrẽ jĩcã yericunarẽ bairo caroaro Dios mena marĩ añio joroque ásupi. Cawãma wãme mena, “Mujãã yu netõõbojagu,” cū caĩricãrõrẽã bairo ásupi. “Bairo yu caáto caãnijūgorica wãme roticūrĩqũerẽ na cacūgorica yutea caãno roro na caátaje wapare yu masiriyobojagu. Bairo yu caáto bero, Dios cū caĩñabesericarã cū yarã caãniparã pũame cū caĩjūgoyeticūrĩcãrõrẽã bairo yeri capetietiere cacūgoparã majũ nigarãma,” ĩrẽ bairo marĩ ásupi.

¹⁶ Bairo, “Jĩcãũ cū caĩrĩqũẽ cawãma wãme caroaro tu-tuaro mena to ãmarõ,” marĩ caĩata, tie cawãma wãmerẽ cacūrĩcũ cū cariarije mena marĩ masĩna. Cũ cariaepata roque, tie cū caĩcūrĩqũerẽ bairo bai jūgoetibujoro. ¹⁷ Bairo jĩcãũ cū caĩcūrĩqũẽ cawãma wãme ũnie wapa maniña, mai tiere caĩcūrĩcũ cū cacaticõãmata. Cũ cariaro beropũ roquere wapa cutibujoro. ¹⁸ Torecu, Dios pũame caãnijū-gorique Moisés ãnacũrẽ cū caátiroticūrĩqũẽ cūãrẽ waibũ-toare pajĩãrĩqũẽ mena cūjūgoyupi. ¹⁹ Mai, nipetiro ca-masã Israel macããnarẽ na quetibujuyupi Moisés ãnacũ Dios narẽ cū caátiroticūrĩqũerẽ. Bairo na quetibujuri bero, waibũtoa chivoa, bairi becerroa na capajĩãtãna riĩre jeeri, tiere oco mena asuyupi. Áti yaparo, yucu hisopo cawãmecutii rupũ mena oveja poa jũõrĩqũerẽ ti rupũ jiyaturi, riĩre yosene átiri, Dios busurica tutire yayewẽñupĩ. Bairo to macããna camasã nipetiro cūãrẽ na yayewẽñupĩ Moisés tie riĩ oco mena asuriquere. ²⁰ Bairo áti yaparo, atore bairo na ĩñupĩ: “Cawãma wãme mujãã camasãrẽ Dios cū caáticūrĩjẽ merẽ ãni jūgoya,” na ĩñupĩ. ²¹ Apeyera tunu Moisés pũame nipetiro Dios ya wii santuario, bairi ñubuerique macããjẽ cūãrẽ tie riĩ mena yayewẽñupĩ tie buire. ²² Moisés ãnacũ cū caátiroticūrĩqũẽ caĩquetibujuro pũamata, riĩ jūgori mena jeto dise ũnie nipetiro jãñurĩpũa caroa wãme ñumasĩña Dios cū caĩña-

gorore. Waibutoare na capajĩãētĩcõãta, rorije na caátie wapare Dios cũ camasiriyobojapee maniña.

El sacrificio de Cristo quita el pecado

²³ Bairo cabairoi, waibutoa rii joemugõrĩqũẽrẽ bonucũñupã. Camasã na caqũẽnõrĩqũẽ ʘmũrecõõpũ caãnie macããjẽrẽ caãnicõñaqueyorijere, “Caroa wãme nimasĩña Dios cũ caĩñajoro,” ĩgarã, bairo ásupũ. Bairo na caátinucũmiatacũãrẽ, ʘmũrecõõ macããjẽ pũame ati yepapũ camasã na caátie netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ ũnierẽ boya. ²⁴ Torecũ, Cristo ati yepa macãã wii santuario wiire jããrĩcãrõ ũnoa, santuario ʘmũrecõõ macãã wii pũame roquere jããñupĩ. Ati yepa macãã wii camasã na caqũẽnõrĩcã wii ʘmũrecõõpũ caãni wii macããjẽrẽ bairo caãnicõñaqueyori wiire jããẽsupĩ. Ti wii ʘmũrecõõpũ caãni wiire jããrĩ yua, Diõpũre marĩ jẽnibojagu jããñupĩ. ²⁵ Jesucristo jĩcãnia jããñupĩ ʘmũrecõõpũ caãni wiire. Ati yepa macããcũ sumo sacerdote roque tocãnacã cũma waibutoa rií mena jejããnucũñami santuariõpũ. Tie rií cũ yaye mee, waibutoa rií mena pũame roque jee jããnucũñami. ²⁶ Tore bairo átaje caãnipee caãmata, Cristo capee tocãnacã cũma riacõã ninucũbujioũmi ati yepare Dios cũ caqũẽnõrõ berõpũina. Baiõpũna, tore bairo átaje caãnipee mee niña. Ati yũtea catũsari yũteare Cristo pũame cũ majũ yucũpãĩpũ jĩcãnia riãjãñañupĩ, cũ yarã caãniparã yaye wapare na netõõbojagu. Pũgani cãrõ cũ carianemopee mee niña. ²⁷ Bairi marĩ camasã cũã jĩcãnia marĩ riagarã. Marĩ cabaiyasiro bero, Dios nipetiro marĩ caátajere marĩ ĩñabesegũmi. ²⁸ Torea bairo Cristo cũã jĩcãnia yucũpãĩpũ riayupi, capããrã camasãrẽ na carorije wapare regũ. Cabero bauetagũmi tunu. Rianemogu mee, cũ yarã cũrẽ cacoterãrẽ na jeágũ buiaetagũmi tunu.

10

¹ Moisés ānacū cū caroticūrīqūē p̄ame Dios camasārē caroare cū cajopee mee, tiere caānicōña queyojūgorije niña. Bairo cabairoi, ni jīcāū ūcū tocānacā cūma waibutoa rii wāme jetore cū cajoemūgōjorotirique jūgori ñe ūnie cawapa cūgoecure bairo caācū baimasiētīñami. ² Moisés ānacū cū caroticūrīqūē caānorē bairo camasā na carorije wapare carepeyomasīata, p̄gani cārō roro na caátajere tūgoñanemoetibujioricarāma. P̄gani cārō waibutoa rii cūārē joemūgōjo rotietibujioricarāma. ³ Bairop̄a, atie waibutoa rii mena joemūgōjorique p̄ame camasā na carorije wapare tocānacā cūma na catūgoñanemopeere bairo niña. ⁴ Merē marī masīña: Waibutoa toroa, bairi chivoa rīí p̄ame camasā na carorije wapare jīcānia na cosenetōōmasīētīña.

⁵ Torec̄u, Jesucristo ati yepar̄u cū cabuiaetaparo jūgyoye atore bairo qūīñupī cū pac̄u Diore:

“M̄u p̄ame waibutoa riire camasā na cajoemūgōjonucūrījērē miñajesoroaetiya.

Bairi jīcā rup̄u ȳ m̄u jow̄u, camasā roro na caátie wapare ȳ majū na ȳ canetōōbojaparore bairo ĩ.

⁶ Camasā roro na caátie wapare regarā, waibutoare pajīārī bero, na riire na cajoemūgōjonucūrījērē miñajesoroaetiya.

⁷ Torec̄u murē ñiña: Atoa ȳ āniña m̄u ya tutip̄u na caīwoatujūgyoyecutatorea bairoa, ȳre m̄u carotiricarore bairo átigu,” qūīñupī Cristo cū pac̄ure.

⁸ Moisés ānacū tore bairo cū caátiroticūrīqūē caānie caānimiatacūārē, “Dios p̄ame, camasā roro na caátie regarā, waibutoare pajīārī bero, na riire na cajoemūgōjonucūrījērē miñajesoroaetiya,” qūīñupī Jesús Diore. ⁹ Cabero qūīnemoñupī Jesús tunu: “Atoa ȳ āniña, ȳre m̄u carotiricarore bairo átigu.” Atore bairo qūīgu ĩñupī: “Tirūm̄p̄ure cab̄uc̄u rotirique waibutoa

riire joemugōjorique ũnierē jānarī bero, cawāma wāme camasārē caroaro m̄ caátibojapeere átigu ȳ baiya,” qūīgu ĩñupī Jesús. ¹⁰ Jesús p̄ame cū pac̄ Dios cū carotirore bairo ásupi. Bairo átiri, cū majũã jĩcānia yuc̄pāĩp̄ riayupi. P̄gani cārō cū carianemorō boesupa camasã na canetōpeere. Tore bairo Jesús cū caátie jūgori, cū yarã caroarã majũ marĩ ãnio joroque ásupi Dios.

¹¹ Nipetiro judío majã yarã sacerdotia tocānacã r̄m̄ waibutoa rii wāme jetore joemugōjonucũñama. Tie bairo na caátie di r̄m̄ ũno camasã na carorije wapare jĩcānia canetōomasĩētĩmiatacũārē, tore bairo átinucũñama sacerdote majã. ¹² Jesucristo p̄ame roque camasã roro na caátie wapare netōyaparo etagu, cū majũã jĩcānia yuc̄pāĩp̄ riayupi. P̄gani cārō tunu cū carianemorō boesupa camasã na canetōpeere. Áti yaparori bero, ᳵm̄recóop̄ ásupi, cū pac̄ Diot̄ cariape n̄gōãp̄ ruiácá. ¹³ Top̄ ruicotei átiyami mai, cū pac̄, Jesús pesuare cū canetōnucārō ũno. ¹⁴ Jesús cū majũã yuc̄pāĩp̄ cū cariarique jūgori ñe ũnie cawapa mánarē bairo caãna na ãnio joroque na ásupi Jesús Dios yarã caãniparārē. Na p̄ame tocānacã r̄m̄ã tore bairo jeto ãnicõã ninucũgarãma.

¹⁵ Tie cariape caãnoina, Espíritu Santo cūã atore bairo marĩ ĩ quetib̄j̄yami: “Atore bairo ĩñami Dios:

¹⁶ “Ti yutea caãno ȳ yarārē cawāma wāme na ȳ caátibojapee atore bairo nigaro:

Na yeri na catūgoñarĩj̄p̄ ȳ caroticũpeere na tūgoñao joroque na ȳ átigu.

Bairo ȳ caáto, ȳ caroticũrĩj̄rē borã, tiere caroaro cariape átigarãma.

¹⁷ Na, roro na caátajere masiriyori bero, p̄gani tunu tiere ȳ tūgoñanemoetigu,

ĩñami Dios,” marĩ ĩ quetib̄j̄yami Espíritu Santo.

¹⁸ Bairi roro marĩ caátajere netõõrĩqũẽ caroaro cari-ape majũ caãmata, ape wãme waibũtoa rii marĩ ca-joemugõjorotirije ũnierẽ marĩ boetibujiorã.

Debemos acercarnos a Dios

¹⁹ Bairi yu yarã, Jesucristo yucupãĩpũ cũ cariarique jũgori ãmerẽ Dios ya wii santuariore cajããetarãrẽ bairoa cũrẽ uwiricaró mano cũ mena marĩ busumasĩña. ²⁰⁻²¹ Dios ya wii templo wiipũ jutii asero eñotaricaró jũgoye Dios cũ caãni aruapũ sumo sacerdote cũ cajããetaro bero cajããusarãrẽ bairo marĩ ãniña. Marĩ sumo sacerdote Jesucristo cũ cariarique jũgori cũ pacũ Dios cũ caãnopũ marĩ ajũgou atiyami. Cũ berore marĩ áusagarã marĩrẽ cacionucũparopũ. Jesús marĩ sacerdote catutuau majũ Dios ya wii unũrecó macã wii jope tũpũ marĩrẽ cotei atiyami. ²² Bairo marĩrẽ cũ cacoterói, marĩ yeri marĩ catũgoñarĩjẽ mena cũ pacũ Dios tũpũ marĩ etaroa. Nucũbugorique mena itoricaró mano, bairi tunu tũgoñatutuarique mena uwiricaró mano Diotũ marĩ etaroa marĩ yeripũ mena. Marĩ rupaure oco caroa caugueri manie mena cosewericarorea bairo roro marĩ caátajere care ecoricarã ãnirĩ, Diotũ caetaparã majũ marĩ ãniña marĩ yeripũ mena. ²³ “Mũjããrẽ yu netõõgũ,” cũ caĩrcãrõrẽã bairo marĩ netõõgũmi,” caĩrã ãnirĩ tiere marĩ masiritieticõãrõã pũgani tũgoñarĩcãrõ mano. ²⁴ Bairo pũame marĩ boya: Tocãnacãũpũ marĩ yarã aperãrẽ na marĩ juátinmoto, ãmeo mairĩqũẽ caroa macããjẽrẽ na masínemo joroque írã. ²⁵ Marĩ, Diore caĩroarã marĩ cañubue neñanucũrõpũre aperã marĩ menarẽ neñaetinucũñama. Narẽ bairo marĩ baietiroa. Marĩ pũame roque jĩcãrõ tũgoñatutuao joroque marĩ ãmeo átiroa. Bairoa nemojãñurõ marĩ ãmeo áticõã ninucũgarã mai, “Marĩ Quetiupau cũ caetapa rũmũ cõñarõ baiya,” caĩrã ãnirĩ.

²⁶ Cajũgoyepũ marĩ Quetiupau Jesũs quetibũjuri que caroarõ cariape añajẽrẽ masĩmirãcũã, pũgani tunu roro marĩ caaticõãmata, marĩ carorije wapa netõõnemo masĩã maã. ²⁷ Bairo roro marĩ caaticõãmata yua, uwirique mena Dios cũ caĩñabesepa rũmũrẽ cacoterãrẽ bairo marĩ tuabujiorã. Aperã cũ pesua caãna tutuaro caũrõ, caũpetietopũ cayasiparãrẽ bairo marĩ tuabujiorã. ²⁸ Apeyera tunu, ni jĩcãũ ùcũ Moisés añacũ cũ caroticũrĩqũẽrẽ caãpeire, pũgarã, o itiarã cũrẽ na cabũsũjãata, ñnamairĩcãrõ mano cũ pajĩãrocamasĩñama judío majã. ²⁹ Caroarõ tũgoñaña mai: Netõjãñũrõ popiye na baio joroque na átigũmi Dios cũ macũ Jesure caĩñaterã roquere. “Cristo, Dios macũ cũ cariarique jũgori roro marĩ caátaje wapare netõõñupĩ,” marĩ ï masĩña. Bairo noa ùna cũ cariarique jũgori na carorije wapare canetõecoparã nimirãcũã, cũ riĩre, “Cabũgoro macããjẽ niña,” na caĩata, na yaye wapa popiye tãmũogarãma. Tunu bairoa Espĩritu Santo camasãrẽ cajuãcũ cũãrẽ roro na caĩrĩjẽ jũgori popiye majũ tãmũogarãma. ³⁰ Tunu atore bairo marĩ masĩña marĩ Quetiupau Dios cũ caĩrĩqũẽrẽ: “Yũ roque caĩñabesepau yũ añiña. Yua, carorije caãnarẽ popiye na baio joroque yũ átigũ,” ññupĩ. Tunu apero Dios cũ caquetibũjũropũ atore bairo ññupĩ: “Marĩ Quetiupau Dios cũ yarã na caátajere ññabesegũmi.” ³¹ ¡Bairi Dios caãnicõãninucũũ roro caãnarẽ popiye na baio joroque cũ caátipee roque cauworije majũ niña!

³² Mũjãã pũame roque mũjãã caãtiãni jũgoriquere tũgoñanemoña tunu. Tiere masiriteticõãña. Jesucristo yaye cariape macããjẽ quetire mũjãã catũgousaricarõ bero, aperã roro majũ mũjããrẽ na caátaje to añimiatacũãrẽ, tũgoñaenarẽ bairo tiere mũjãã tũgoñanetõcõãñũpã. ³³ Jesucristo yarã mũjãã caãnoi, jĩcããrã mũjãã mena macããnarẽ nipetiro camasã na caĩñajoro roro na ï epeyupa aperã camasã. Popiye na baio joroque na

ásupa. Aperã mujãã mena macããna popiye cabairãrê na ãnarĩ butioro bopacooro na ãnañupã. ³⁴ Preso jorica wii na cacũrericarã cũãrê na mujãã ãnamaiñupã. Tunu bairoa mujããrê, mujãã yaye apeye ãnierê roro majũ na caẽmami-atacũãrê, yerijõrõ mena mujãã ãnicõãñupã. Æmurecõõpũ caãnicõãnie mujãã cacũgopee nocãrõ caroa caãnimajũrĩjê pũamerê tũgoñarĩ, bairo mujãã baiyupa.

³⁵ Torena, Jesucristo mena mujãã catũgoñatutuarijere jãnaeticõãña. Tie jũgori caroaro majũ mujãã cabaípee ãnigarõ. ³⁶ Jesucristo yarã ãnirĩ popiye mujãã bainemogarã. Bairo cabairã nimirãcũã, roro mujããrê na caátiere tũgoñaenarê bairo tũgoñanetõcõãña, Dios cũ caborore bairo mujãã caátimasĩcõãniparore bairo ãrã. Bairo ána, cũ caĩjũgoyeticũrĩcãrõrêã bairo tie caroare mujãã bocagarã.

³⁷ Bairo cabairo jũgori atore bairo ãña Dios ya tutipũ cũãrê: “Yoaro mee majũ atĩgũmi caatĩpaũ pũame. Yowoetigũmi.

³⁸ Ni jĩcãũ ãcũ yũ caĩñajoro carorije cawapa mácũrê bairo cũ caãnigaata,

yũ mena tũgoñatutuacõã ninucũgũmi.

Yũ yayere cajãnarĩcũ pũamerê cũ ãñajesoetiya,” ã quetibũjũya Dios ya tutipũ.

³⁹ Marĩ pũame roque tiere cajãnarĩcãrãrê bairo marĩ baietiya. Bairi caũpetietopũ caápãrãrê bairo marĩ baietiya. Jesucristo mena marĩ catũgoñatutuarije jũgori, Dios cũ canetõõrĩcãrãrê bairo caãna marĩ ãniña.

11

La fe

¹ Dios mena tũgoñatutuarique atore bairo niña: “Marĩrê caroaro cũ caátipeere marĩ jogũmi cũ caĩrĩcãrõrê bairo,” cariape marĩ caĩcotemasĩrĩjê niña. Caroaro marĩrê cũ caátipeere mai ãnaetimirãcũã, pũgani tũgoñarĩcãrõ mano cariape cũ caĩrĩjêrê marĩ catũgoñarĩjê niña.

² Tirũmũpũ macããna marĩ ãicũjãã ãnana Dios mena

cariape na catũgoñatutuarique jũgori na ãñajesoyupi Dios.

³ Marĩ puame Dios mena tũgoñatutuari, atore bairo marĩ ã masĩña cũ caátijẽñojũgoriquere: Ati yepa nipetiro macããjẽrẽ to baibuaetao joroque ásupi Dios cũ cabusuri risero mena. Bairi ati yepa macããjẽ nipetirije Dios cũ caátaje marĩ caĩñarĩjẽ puame tirũmũpũre caĩnamánajẽrẽ marĩ ãña.

⁴ Tirũmũpũ macããcũ Abel ãnacũ puame Dios mena tũgoñatutuari, oveja waibũcũre pajĩãrĩ bero, cũ ri-ire joemũgõjoyupi, Diore qũĩroagu. Cũ jũgocũ Caĩn netõjãñurõ caroa wãmerẽ joemũgõjoyupi Abel. Bairo Abel cũ caátie jũgori Dios puame carorije wapa cacũ-goecũre bairo qũĩñañupĩ. Cũ cajoemũgõjorijere qũĩñajesobojayupi Dios. ãmerẽ yua, Abel cũ camanimiat-acũãrẽ, Dios mena cũ catũgoñatutuarique atore bairo ã quetibujũgaro ãña: Marĩ cũã cũrẽ bairo Dios mena marĩ catũgoñatutuarije boya.

⁵ Apei, Enoc cawãmecucũ cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori cũ neásupĩ Dios cacatireã umãrecõopũ, marĩ camasãrẽ bairo cũ cabaiyasietiparore bairo ã. Ni jĩcãũ ãcũ cũ bocaesupũ, jicoquei Dios cũrẽ cũ caneátói jũgori. Dios cũ cabusuri tutipũ atore bairo ã quetibujũya Enoc cũ cabairiquere: Cũ caneáecoparo jũgoye mai, cũ mena cũ catũgoñatutuarijere ãñajesoyupi Dios. ⁶ Ni jĩcãũ ãcũ Dios mena cũ catũgoñatutuaeticõãta, Diore qũĩñajesõ joroque cũ átimasĩtẽĩñami. Diotu caágarã puame cariapeã atore bairo na caĩtũgoñarõ ãña: ãniñami Dios. Tunu atore bairo na caĩtũgoñanemorõ ãña: Caroare na jogũmi Dios cũrẽ caborãrẽ.

⁷ Apei, Noé ãnacũ cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije mena netõñupĩ. Mai, Dios puame cũ quetibujũyupi Noérẽ caĩñaña manie cabaipeere. Tie cabaipeere ãñatimicũã, cañnorẽ bairo tũgori, cũmua capairicare qũẽñoñupĩ,

cũ pũnaa mena cabaipeere netõgũ. Tunu bairoa Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori camasã ati umurecõo macããna cũ caãni yepa caãna Diore caĩroaenarẽ, “Mũjãã yasicoagarã,” na ï quetibũjumiñupĩ Noé. Bairi yua, ati yepa caruaripaure netõõcoasupa Noéjãã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori.

⁸ Apei, Abraham ãnacũ cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori Dios cũrẽ, “Ape yeparũ áćuja mu yarã mena,” cũ caĩrijẽrẽ tũgori, caroaro cariape cũ tũgoyupi. Tiere tũgori bero, cũ caátore masĩẽtĩmicũã, Dios cũrẽ cũ cajopa yeparũ ásupi Abraham. ⁹ Tunu bairoa etari bero, Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori ape yeparũ macããcũrẽ bairo átiãñupĩ. Waibutoa aseri mena qũẽnorĩcã wiiri mena ãniñesẽãñupĩ. Cũ macũ Isaac, bairi cũ pãrãmi Jacob cũã torea bairo ãniñesẽãñupã cũ berore. “Mũjããrẽ ati yepare yũ jogu,” na ï busuyupi Dios na cũãrẽ. ¹⁰ Abraham ruame Dios ya macã umurecõõõũ caãni macã capetieti macãrẽ ãnigu, tore bairo baiñesẽãñupĩ ati yeparũre. Dios majũ cũ caqũẽnorĩcã macãrẽ etagu, tore bairo baicoteyupi Abraham.

¹¹ Tunu apeyera Abraham, “Yũre cũ caĩricãrõrẽã bairo jĩcã wãme rusaricarõ mano yũ átibojagumi Dios,” caãnorẽ bairo cariapea ï tũgoñañupĩ. Bairo Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori, cũ, cũ nũmo cũã cabutoa, capũnaacuti masĩẽnarũ na caãnimiatacũãrẽ, jĩcãũ na macũcutio joroque ásupi Dios cũ camasĩrjẽ mena. ¹² Bairo bairi Dios cũ camasĩrjẽ jũgori Abraham cabũcu majũru nimicũã, macũcusupi. Bairo macũcutiri bero, capããrã pãrãmerã cusupi. Umurecõo macããna ñocõã, bairi paputiro macããjẽ paa rupare cõñajĩatia mano cãrõ majũ pãrãmerã cusupi Abraham.

¹³ Na, yũ caĩquetibũjurã ãnana Dios narẽ cũ caĩricãrõrẽã bairo cabaipeetirore ññaesupa ati yeparũ mai na caãni rũmũrẽ. Mai, na cariaparo jũgoye tie cabaipeere

masĩjũgoyecusupa Dios mena catũgoñatutuari majã ãnirĩ. Torena, useanirĩqũẽ mena, “Ati yeparu caãna mee marĩ ãniña,” ĩ tũgoñañupã. ¹⁴ Bairo caĩtũgoñarã ãnirĩ, ape yepa na caãnipa yepa majũrẽ camacã ñesẽãrãrẽ bairo ãñupã. Merẽ tiere caroaro marĩ masiña. ¹⁵ Na caãnijũgorica yepare na caĩtũgoñaata, ti yepa na caãnijũgorica yeparua tunuábujioricarãma. ¹⁶ Tunuápéyupa. Na ruame netõjãñurõ caroa yepa majũrẽ boyupa. “Umurecõo macãã yepare cacoterãrẽ bairo ãñupã,” ĩgu ñiña mujããrẽ. Bairi Dios, “Yũ, na pacu Dios yũ ãniña,” na ĩ tũgoñaboboetiyami. Cũ ruame merẽ na caãnipa macãrẽ qũẽnoricãrõrẽ bairo átiyucõãñupĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Apeyera tunu, Dios ruame Abrahãrẽ, “¿Cariarepa yũ mena cũ tũgoñatutuayati?” ĩ, cũ macũ Isaare waibucure pajĩãrĩ joemũgõjoricarore bairo cũ átirotiyupi. Abraham ruame Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori, “Mũ caátirotirore bairo yũ áperigu,” qũĩẽsupi Diore, cũ macũ jĩcãũã cũ caãnimiatacũãrẽ. Tunu bairoa, “Mũ macũ Isaac jũgori mũ pãrãmerã cutigu,” cũ, cũ caĩrĩqũẽ to ãnimiatacũãrẽ, Dios cũ caĩrõrẽ bairo átibujioyupi Abraham. ¹⁹ Abraham Dios mena tũgoñatutuari yua, “Cũ camasĩrĩjẽ mena cabaiyasiricarã cũãrẽ cationasĩñami Dios,” ĩ tũgoñañupĩ. Abraham cũ macũrẽ cũ capajĩãgaripuaa Dios qũĩñupĩ: “Cũ pajĩãẽtĩcõãña mũ macũrẽ.” Bairo cũ caátajere tũgoñarĩ atore bairo marĩ ĩ masiña: “Abraham cũ macũ cariacoatacu tunu cacatire bairo caãcũrẽ cũ cũgoyupi tunu,” marĩ ĩ masiña.

²⁰ Apei, Isaac ãnacũ cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori cũ pũnaa, Jacob cũ jũgocu Esaú cũãrẽ caroaro na cabaipeere Diopure na jẽnibojajũgoyeticũñupĩ.

²¹ Isaac macũ Jacob cũã Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori cũ macũ José pũnaa tocãnacũrẽã caroare na jẽnibojayupi Diopure. Cabucu ãnirĩ yua, cũ tuericu mena

tuañerĩ, Diore qũiroayupi.

²² José cũa Dios mena tũgoñatutuari cũ cabaiyasiparo jũgoye, atore bairo na ññupĩ israelita majãrẽ: “Ape rũmu caãno ati yepa Egipto yepare mũjãã wítigarã. Bairo mũjãã cawitiri rũmu caãno, yũ rupaũri ãnajẽ cũãrẽ mũjãã neãgarã mũjãã caátĩ yepapũ,” na ñ cũñupĩ José.

²³ Aperã Moisés ãnacũ pacua cũa Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori Moisés cũ cabuiaro bero itiarã muĩpua majũ yasiori cũ cũgoyupa, cawĩmaũ carouãca cũ caãnoi. Dios mena catũgoñatutuarã ãnirĩ Egipto macããcũ rey, “Cawĩmarã caũmuarẽ na pajĩãrecõãña,” cũ caĩrĩqũẽ caãnimiatacũãrẽ, tiere uwiesupa. Cũ caĩrõrẽ bairo ápeyupa.

²⁴ Moisés cũa cabucũ ãcũpũ, Dios mena cũ catũgoñatutuarije jũgori Egipto macããcũ quetiupau faraón macõ macũrẽ bairo cũ caãnierẽ cũrẽ na caĩrõ boesupi. ²⁵ Bairo pũame boyupi: Dios ya poa macããna popiye na cabairorea bairo cũ cũa na mena popiye baigayupi. Jĩcã yũtea cãrõ carorije macããjẽ faraón ya wii useanirĩqũẽ mena na caátĩãnierẽ ññamicũã, tiere ññajegaesupi. ²⁶ Atope bairo ñ tũgoñañupĩ Moisés: “Egipto macããna na cacũgorije cawapacutie netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ niña Dios cũ cajopau Mesías queti pũame roque,” ñ tũgoñatutuacõãñupĩ Moisés. Cũ pũame Dios caroaro cũ caátibojapeere masĩrĩ, caroaro mena tũgoñatutuacõãñupĩ.

²⁷ Cabero Moisés Egipto caãniatacũ acoásúpi. Ti yepa macããcũ quetiupau rey cũ mena cũ caasiarijere tũgoecure bairo tiere tũgoñanetõcõãñupĩ. Dios mena catũgoñatutuau ãnirĩ cũ caátipeere cariapea tũgoñajũgoyeticõã ninucũñupĩ. Dios cabauecure jĩcãũ cũ cũ caĩñmajũcõãrõrẽ bairo tiere tũgoñajãnaesupi. ²⁸ Mai, ti yepare cũ cawitiparo jũgoye Moisés Dios mena catũgoñatutuau ãnirĩ bose rũmu qũẽnoñupĩ jĩcã ññami caãno. Ti ññami caãno, oveja waibutoare pajĩãrĩ bero na rií mena wiiri jope

buire na yayewērotiyupi Moisés israelita majārē. Bairo na átirotiyupi, camasã na camacũcuti jũgorã caĩmuarē capajĩãũ acũ ángel cũ jããētĩcõato ĩ.

²⁹ Israelita majã cũã Dios mena tũgoñatutuari, Mar Rojo cawãmecuti riare netõásúpa. Dios cũ camasĩrĩjē jũgori riare oco mano maarē bairo boporo cũ caátĩata wããpu netõásúpa tiya ria capairiyare. Na bero caáná, narē cañegari majã egipcio majã cũã ti wãã na caátíwãrē na cajããpetiro bero nipetiro ruapeticoásúpa.

³⁰ Cabero israelita majã Jericó cawãmecuti macãrē ěmargarã, ti macã ěnotaricaró usaropũ basa ãmejoreyuparã jĩcã wãmo peti puğa pēnirõ cãnacã rũmũ majũ. Bairo na caáto, Dios mena na catũgoñatutuarije jũgori, ti macã ěnotarique ñaapeticoasuparo.

³¹ Bairi ti macã macããcõ Rahab cawãmecuco caĩmua mena caepewapatamirĩcõ Dios mena tũgoñatutuarique cacũgoo ãñupõ. Cõ puame Israel ya poa macããna cõ ya macãrē caĩñarutiri majārē caroaro cõ ya wiipũ na qũẽnoñupõ, na pajĩãrema, ĩõ. Bairo Dios mena catũgoñatutuo ãnirĩ aperã cõ ya macã macããna Diore cabai-botiorã mena yasiesupo.

³² ¿Ñerē ñi quetibujunemocuti mujããrē? Dios mena catũgoñatutuari majã capããrã ãñupã bairãpuã. Bairo capããrã na caãnoi, na nipetirore yũ quetibujupeyomasĩētĩña mujããrē. Jĩcããrã na mena macããna ãñupã: Gedeón, Barac, Sansón, Jefte, David, Samuel bairi aperã profeta majã cũã ãñupã. ³³ Bairo Dios mena tũgoñatutuari ape macã macããna mena caãmeoquẽrã cũã na ya yepare ěmamasĩñupã. Aperã cũã caroaro cariape camasãrē na rotimasĩñupã. Aperã Dios narē caroaro cũ caátipeere cacotejutiena ãnirĩ tiere cũgomajũcõãñupã. Aperã cũãrē macãncũ macããna yaijũãrã na na ugaetio joroque ásupi Dios, cũ mena na catũgoñatutuarije jũgori. ³⁴ Aperã cũã

na wapana narẽ peero paio caũrõpũ narẽ na cacũremi-
 atacũãrẽ, ãẽsupã. Aperã cãã na wapana ñosẽricãpãĩ
 mena na capajãgamiatacũãrẽ, rutimasĩñupã. Aperã cãã
 catutuaena caãnimirĩcãrã, Dios mena na catũgoñatutuar-
 ije jũgori na wapana pajãrĩ majã poarire na pajãnetõ-
 masĩñupã. ³⁵ Aperã carõmia cãã na yarã cariyasicoatana
 na caãniatacũãrẽ, Dios cũ camasĩrĩjẽ jũgori tunu na
 catio joroque cũ caãnarẽ yarãcusupa.

Aperã cũãrẽ na pesua popiye na baio joroque na
 átiepeyupa. “Diore mujãã catũgousarijere mujãã ca-
 jãnaata, mujããrẽ jãã pajãreetigarã,” na pesua na na
 caĩmiatacũãrẽ, narẽ na capajãgaro ãñoaesusupa. Dios
 mena catũgoñatutuarã ãnirĩ bairo baiyupa. “Marĩ cari-
 aro beropũ tunu catiri roque, caroaro netõjãñurõ marĩ
 ãnajẽ cutigarã,” ĩ tũgoñarĩ tore bairo baiyupa. ³⁶ Aperã
 Diore caĩroarã cũãrẽ roro na ĩ boyetieperi na bape
 epenucũñupa. Āpõã wẽrĩ cadenas mena na jiyari,
 bairi tunu preso jorica wiiripũ na cũreri roro majũ na
 átiepeyupa. ³⁷ Aperã cũãrẽ ãtã rupaa mena na pa-
 jãrenucũñupã. Aperã cũãrẽ yisericapãĩ mena na rupauri
 recomacããrĩ na pajure batorenuvũñupã. Aperã cũãrẽ
 ñosẽricãpãĩrĩ mena na ñosẽ renucũñupã. Aperã cãã roro
 majũ bopacooro baiyupa. Ñe ãnie cacũgoenarẽ bairo noo
 na caboropũ áñesẽãñupã. Waibũtoa oveja, o cabra aseri
 mena jutii jãñarĩ roro na caátipacõõrã baiñesẽãnucũñupã.
³⁸ Na puame, desierto cayucumanopũ, bairi ãtã yucupũ,
 bairi ãtã opeepũ ãniñesẽãnucũñupã. Bairo bopacooro
 baiñesẽãmirãcũã, Dios cũ caĩñajorore caroarã cañurã
 majũ ãñupã. Bairi ati yepapũ macããna watoare na caãno
 jesoesusupa. Dios tũpũ na caãno roque ñũñupã.

³⁹ Bairo na cabaimiatacũãrẽ, ni jĩcãũ ãcũ na
 mena macããcũ Dios narẽ caroaro cũ caátigariquere
 cũgopetiesupi. Dios puame, “Yũ mena cariapea
 tũgoñatutuayama,” ĩ masĩmicũã, narẽ cũ caátigaricare

bairo na átipeyoesupi mai. ⁴⁰ Atore bairo boyupi Dios: Ti yuteapu macãana cū caijũgoyeticũrĩqũẽrẽ caroaro na catũgoñacoterore boyupi. Na pũame, “Marĩ ape tuti macãana cũrẽ caĩroari majã mena jĩcãrõrẽ bairo Dios netõjãñurõ caroare cū caátipeere na cũgopetimasíato,” ĩ, caroaro na catũgoñacoterore boyupi.

12

Fijemos la mirada en Jesús

¹ Bairi marĩ jũgoye caãnana capããrã Dios mena catũgoñatutua ĩñoricãrãrẽ camasĩrã ãnirĩ nipetirije marĩrẽ roro marĩ baio joroque caátiere, bairi roro camasã marĩ caátie macããjẽ, caroaro caãnimasĩrotietie ũnierẽ tocãrõã marĩ jãnacõãgarã. Tiera jãnarĩ, Dios mena tũgoñatutuari, ati yepapu marĩ caãno ũno mai, cariapea tũgoñaenarẽ bairo tiera marĩ tũgoñanetõcõã ãnigarã, marĩ caátõre marĩ caetaparo jũgoye. Caaturi majõcu ñe ũnie cū wãmorẽ cũgoecu ãcũ caroaro mena atũmasĩñami, cū caatuẽmũetaro bero cū cawapatapeere camasĩ ãnirĩ. Torea bairo marĩ cũãrẽ caroaro boya. ² Jesucristo jĩcãũrẽã cū marĩ catũgousaro ñuña. Cū, Jesucristo jetoa marĩ catũgoñatutuari wãmerẽ cajõu majũ niñami. Bairi cū jũgori nipetiro cū mena catũgoñatutuarãrẽ ñe ũnie carorije camãna, jĩcãrõ tũni caroarã majũ na ãnio joroque caácũ niñami. Jesús pũame bopacooro netõrõ baiyupi yucupãĩpũ. Tipãĩpũ riau, roro bopacooro cū cabaipeere tũgoñabobori, tie cū cariapeere ãnotari, “To baieticõãto,” ĩesupĩ Jesús. Cū pũame cũrẽ popiye cū baio joroque na caáto bero, nocãrõ majũ caroaro useanirĩqũẽ mena yerijõrõ cū caãnipeere masĩrĩ popiye cū cabairiquere netõmasĩñupĩ. Bairo bairi bero, Dios carotimasĩ cū caruirotũ cariape nũgõã pũame ruiásúpi Jesús.

³ Mai, Jesús ati yepapu cū caãno, carorã cũrẽ popiye baio joroque caãnarẽ roro na átiãmeesupi. Cariape

cũ caátĩañierẽ caroaro marĩ tũgoñagarã. Bairi mũjãã popiye baimirãcũã, useariteticoãña. Jutieticoãña mũjãã caátĩañie caroa macããjẽrẽ. ⁴ Carorijere caboenarẽ bairo ãna, Jesucristo cũ catãmũorĩcãrõrẽ bairo roro majũpũrã mũjãã tãmũoetimiña mai. Carorã cañuena mũjããrẽ roro mũjãã pajĩãreetiyama mai bairãpũa. ⁵ ¿Dios, mũjãã cũ pũnaa majũrẽ bairo caãnarẽ mũjãã cũ caĩbeyoriquere merẽ mũjãã masiriticoati? Cũ ya tutipũ atore bairo ĩ woaturotiyupi Dios:

“Macũ, ĩñateeticoãña mũ yũ cabeyorijere.

Mũrẽ yũ catutiri rũmũ caãno tiere tũgori useariteticoãña.

⁶ Yũa, caracũ ãnirĩ yũ camai ĩñarã yũ pũnaarẽ cariape na yũ beyomasĩña.

Bairi tunu yũ macũrẽ bairo caãcũrẽ tutuaro mena cũ yũ quetibũju masĩña, caroaro cũ áparo ĩ,”

ĩ quetibũjuyupi.

⁷ Bairi mũjãã pũame Dios, mũjããrẽ cũ cabeyorijere tũgousaya. Bairo mũjãã catũgousaata, cũ pũnaa majũrẽ bairo mũjãã átigũmi. Ni ũcũ camacũscũ camasĩ cũ macũrẽ cũ beyoeticoa baiesũmi. Torecũ, marĩ Pacũ Dios cũã marĩ beyomasĩñami. ⁸ Bairo mũjããrẽ cũ cabeyoeticoãta, cũ pũnaa mee mũjãã ãnibujiorã. Caracũ mánarẽ bairo caãna mũjãã tuabujiorã. ⁹ Apeyera marĩ, cawĩmarã marĩ caãno, marĩ pacũa marĩ beyonucũwã. Tie na caĩbeyorijere nũcũbũgoro marĩ tũgonucũwũ. Bairo cabairicarã caãna nimirãcũã, ¿dopẽĩrã marĩ Pacũ Dios pũamerẽ cũ cabeyorijere marĩ tũgousaetiyati? Cũ pũame roquere netõjãñurõ nũcũbũgorique mena cũ caĩrĩjẽrẽ tũgousarotiya, caroa yeri pũna mena ãnigarã. ¹⁰ Ati yepapũre nocãrõ yoari yũtea mea marĩ caãnipeere marĩ pacũa marĩ beyo ãnincũñama. Na camasĩrõ cãrõ marĩ beyonucũñama. Bairo na caátimiatacũãrẽ, netõjãñurõ

cariape beyomasĩñami marĩ Pacu Dios roque, cūrē bairo caroarã marĩ cañiparore bairo ĩ. ¹¹ Dise ũnie marĩrē tutuaro mena na cabeyorije useanirō marĩ áperiya. Marĩ yapapuaŋo joroque marĩ átiya tipau jetore bairopua. Cabaimiatacũārē, caberopu tie na caĩbeyorijere cariape mena marĩ catũgousaata, caroaro cariape yerijōrō marĩ ānimasĩgarã.

El peligro de rechazar la voz de Dios

¹²⁻¹³ Bairi cũ ricaari, cũ ñicãārĩ catutuaecu, Dios cũ camasĩrĩjē jũgori tunu cũ cacatinemorōrēã bairo mujãã cũã Dios cũ camasĩrĩjē jũgori cũ mena tũgoñatutuanemoña tunu. Caroaro cariape áticōã ninucũña. Ricaati átiñanjērē jãnacōãña.

¹⁴ Nipetiro camasã mena caroaro yerijōrō ānajēcusa. Tunu bairo carorije wapa mánarē bairo ānajēcusa. Carorije wapa cacũgorã puame marĩ Quetiupauŋe ĩñamasĩtĩgarãma. Caroa yeri pũna cacũgorã roque qũĩñagarãma. ¹⁵ Mujãã majũ tũgoñatutuaŋo joroque ãmeo ása, tocãnacãũpu mujãã mena macããna Dios tũpu na caẽmuetamasĩparore bairo ĩrã. Bairi ni jĩcãũ ũcũ mujãã mena macããcũ rorije caáticotei cũ manicóato. Rorije caácu cũ caãmata, rorije na áticotebujioũmi camasārē. ¹⁶ Ni jĩcãũ ũcũ mujãã mena macããcũ roro cũ rupau caborore bairo cũ átiepeeticóato. Tunu bairoa Dios yaye caroa wãmerē, “Cabũgoro macããjē niña,” caĩrãrē bairo baieticōãña. Esaú ānacūrē bairo baieticōãña mujãã. Cũ puame cũ pacu cũ camacũcũtĩjũgoricũ ānirĩ, cajũgocũre bairo cũ cabaiñipeere cũgoypu. Bairo caácũ nimicũã, tiere, “Cabũgoro macããjē niña,” caĩrē bairo baiyupi. Jĩcã bapa ugarica bapa jũgori cajũgocũre bairo cũ cañnierē wapatireyupi cũ baire. ¹⁷ Merē mujãã masĩña tie bero cũ cabairiquere. Dios Esaure caroare cũ cajopeere cũ pacu cũ

caĩquetibũjuro butioro tũgogamiñupĩ. Bairo cũ cabomiat-acũãrẽ, cajũgocũ cũ cañnierẽ cũ baire cũ cawapatirericaro jũgori cũ yumasĩẽsupi cũ pacũ. Tutuaro mena otimicũã, cajũgocũre bairo cũ cañnimirĩqũẽrẽ tunu cũgomasiẽsupi Esaú.

¹⁸ Mũjãã, marĩ ñicũjãã israelita majã ãnana na caĩñarĩcã wãme ùnierẽ mũjãã ññaesupa. Na pũame Moisés ùtãũpũ cũ cañnitoye, ññañupã ùtãũ paio caũrõrẽ. Tie caũrĩjẽ buseri jũgori canaitãrĩjẽrẽ ññañupã. Tunu bairoa wĩno cũã tutuaro capapurijere ññañupã. ¹⁹ Tunu bairoa marĩ ñicũjãã israelita majã ãnana na catũgorica wãme ùnie trompeta tutuaro cabũsũro cãrõ Dios cũ cabũsũrocajorique cũãrẽ mũjãã tũgoesupa. Bairo mũjãã cabaimiatacũãrẽ, na pũame roque tie busũrique paio cauwiorijere tũgoyupa. Bairo uwiri, Dios narẽ yoaro cũ cabũsuãnorẽ boesupa. Tocãrõã cũ jãna rotiyupa Diore. ²⁰ Dios cũ caroticũrĩqũẽrẽ dope átijĩãtietimirã, tore bairo ññupã Diore. Mai, atore bairo ññuparõ Dios narẽ cũ caãtiroticũrĩqũẽ pũame: “Ni jĩcãũ ùcũ ati ùtãũrẽ capeañaurẽ ùtã rupaa, o ãpõã besuro mena cũ pajĩãrocacõã rotiya. Ni ùcũ waibũcu ùcũ cũãrẽ tore bairo átirotiya,” ññuparõ. ²¹ Nocãrõ majũ ñña acuarique caãnoi, Moisés cũ majũ cũã atore bairo ññupĩ: “Butioro uwiri yũ nanacũpũ,” ññupĩ.

²² Mũjãã roque narẽ bairo mũjãã baietiya. Æmũrecóopũ caãni ùtãũ buipũ caãni macã Jerusalén cawãmecũti macã Dios cacaticõãninucũũ ya macãpũ caãniparã majũ mũjãã ãniña. Aperã cũã nocãrõ capããrã majũ Diotu macããna ángelea majã neñapori Diore cabasapeorã na caãnopũ caãniparã mũjãã ãniña. ²³ Tunu bairo Dios pũnaarẽ bairo caãna, caãnijũgorã Æmũrecóopũ Dios ya pũrõpũ cũ yarã caãnarẽ cũ cawoaturicarã na caneñarõpũ caãniparã mũjãã ãniña. Dios camasã nipetiropũre caĩñabesei majũ tũpũ mũjãã etagarã. Caroarã na ãnio joroque cũ caátana tũpũ mũjãã etagarã. ²⁴ Tunu bairo Jesutũ mũjãã eta-

garã, caroa wãme cawãma wãme marĩrẽ caátibojacũrĩcũ tũpũ. Jesús pũame yucũpãĩpũ cũ cariarique jũgori cũ rĩí mena marĩ carorije wapare cosericarore bairo marĩ tuao joroque marĩ ásupi. Abel cũ carĩí rerique pũame ãmeoqũẽ ãmerĩqũẽrẽ bairo átaje tuayupa. Bairi Abel ãnacũ cũ carĩí rerique netõjãñurõ caãnimajũrĩjẽ ãñupã Jesús yaye rĩí pũame roque.

²⁵ Torecũ, Jesús marĩrẽ caquetibujure caroaro cũ marĩ tũgousagarã. Moisés ati yepa macããcũ ãnacũ Dios yayere marĩ ñicũjãã ãnanarẽ cũ caquetibujunetõrĩjẽrẽ tũgogaesupa. Bairi dope bairo netõmasĩẽsupa. Marĩ roque na netõjãñurõ bairã majũ marĩ netõmasĩẽna, ʘmũrecóopũ macããcũ marĩrẽ cũ caquetibujugarijere marĩ catũgogaeticõãta. ²⁶ Tirũmũpũ ji yũteapũre Dios cũ cabusũro jũgori ati yepa tutuaro to yuguio joroque ásupi Dios, Moisés ãnacũ cũ caãni yũteapũre. Bairi ãmerẽ tunu atore bairo ñnemoñami Dios: “Pũgani cãrõ tunu yũ cabusũrije mena ati yepa to yuguio joroque yũ átigu. ãmerẽ ati yepa jeto meerẽ, ʘmũrecóopũ cũã to yuguio joroque yũ átigu,” ññami. ²⁷ Bairo cũ caĩata, atore bairo ñgu ñcũmi Dios: Ati ʘmũrecóo macããjẽ nipetiro cũ caátaje, yepa cayuguirije ñnie mena yasipeticoagaro. Bairo ati ʘmũrecóo macããjẽ nipetirije cũ caátajere cũ cayasioro bero yua, Dios marĩ Quetiupũ cũ caãno macããjẽ jeto tuagaro.

²⁸ Dios cũ carotimasĩrĩpũ, marĩrẽ cũ cacũbojaripũ jeto tuagaro. Bairo tiere tũgoñarĩ, Diore, “Mũ ñũjãñuña jãã mena,” marĩ caĩbasapeoro ñuña. Torecũ, caroaro cariapape átiãnajẽ, cũrẽ ñroarique Dios cũ caĩñajesori wãmerĩ majũrẽ marĩ caátĩãno ñuña. ²⁹ Peero tutuaro mena caũrĩ peero apeye ñnierẽ caũrerorea bairo Dios cũã tutuaro mena marĩ carorije wapare caĩñabesemasĩ majũ niñami.

13

Cómo agradecer a Dios

¹ Mɯjãã ɸame jĩcãũ ɸũnaa na caãmeomairõrẽ bairo mɯjãã cãã ãmeo maijãnaeticõãña. ² Tunu bairoa aperã camasã mɯjãã ya wii caĩñañesẽarã cũãrẽ caroaro mena na bocári na qũẽnonucũña. ;Tame, mɯjãã mena macããna jĩcããrã, ángelea majãrẽ camasiẽna nimirãcũã, caroaro na bocári na qũẽnoñupã na wiirɸu!

³ Preso jorica wiirɸu caãna cũãrẽ na mɯjãã masiritiepa. Mɯjãã cãã preso jorica wiirɸu caãna mena ãnarẽ bairo tũgoñaña. Na juátinemoña. Roro caátiecoricarã cũãrẽ na tũgoñaña. Ape rũmɸu mɯjãã cãã narẽ bairo mɯjãã tãmuobujiorã, ati yeparɸu mɯjãã caãni rũmɸu caãno. Bairi na ñnamairotiya.

⁴ Tunu apeyera cawãmo jiyaricarãrẽ nipetiro na mɯjãã caĩñanucũbũgoro ñuña. Roro ãmeo átiepeeticõãña. Caroa wãme átaje jetore átiãña. Dios ɸame ññabesegumi roro caãmeo átieperi majãrẽ. Canumocuna, canumo mána cãã roro na caátie jũgori popiye na baio joroque na átigumi Dios.

⁵ Dinero ɸũrõrẽ cabonetõrãrẽ bairo baieticõãña. ãme ati yeparɸu ãna, mɯjãã cacũgorije mena yeri ñucõãña. Atore bairo Dios cũ caĩrĩcã wãmerẽ tũgoñaña: “Mɯjãã yu aweyoetigu. Mɯjãã yu juátinemonucũgu,” ññupĩ Dios. ⁶ Bairi yua, ɸugani cãrõ tũgoñarĩcãrõ mano atore bairo marĩ ñ masiña:

“Marĩ Quetiurɸu marĩ juátinemogumi.

Bairi ni jĩcãũ ùcũ yure roro caátigaure yu uwietiya,” marĩ ñ masiña.

⁷ Bairi mɯjããrẽ cañubuejũgori majã, aperã Dios yaye quetire mɯjããrẽ caquetibujuricarã na cabairique cũãrẽ caroaro tũgoñaña. Na ɸame popiye baimirãcũã, Jesucristo mena tũgoñatutuacõãñupã na cariarĩ rũmɸu.

Mujãã cãã Jesucristo mena na catũgoñatutuaricarorea bairo cũ mena tũgoñatutuacõã ãninucũña.

⁸ Jesucristo caãnijũgoripaupua caroaro cariape caãcũ ãñupĩ. Æme cũãrẽ bairoa nicõã ninucũñami. Bairi cũã nicõã ninucũgumi tocãnacã rũmua. Cũ yeri cũ catũgoñarĩjẽ wasoetiyami. ⁹ Bairi mujãã nipetiro ape wãme quetibujurique ùnierẽ tũgousaeticõãña. Dios cũ camairĩjẽ mena yeri tutuarã marĩ ãnio joroque caáto ñuña. Ugarique wãmerẽ besecõñarĩ na caugarotirore bairo marĩ caáto mee, marĩ yeri tũgoñatutuo joroque marĩ átiya. Tie caátirotirije dope átimasĩã maniña, cañumiatacũãrẽ.

¹⁰ Marĩã, Jesucristo yucupãĩpu cũ cariarique jũgori ape wãme waibucu joemugõjoriquere cacũgorãrẽ bairo marĩ baiya. Nipetiro sacerdote majã tirũmupu macã santuariore capaacoteri majã ùna puame roque jicã wãme ùno cũgomasiẽtĩñama marĩ canetõricã wãmerẽ. Moisés ãnacũ cũ caátiroticũriqũerẽ na cabonetõrõ jũgori, marĩ, Jesucristo ya poa macããna mena narẽ ãnimasĩã maa.

¹¹ Bairi sumo sacerdote jeto waibutoa riire santuariopu jeãmasĩñami, roro camasã na caátie wapare Dios cũ camasiriyobojarore bairo ã. Waibutoa rupauri ãnajẽ puamerẽ ti arua santuario camano, ti macã jũgoyepu tiere joenucũñupã. ¹² Torecu, Jesús cũã roro yucupãĩpu cũ cariarĩ rũmurẽ, macã camanopu riayupi, cũ ya poa macããnarẽ cũ riĩ jũgori carorije wapa mána caroarã Dios ya poa macããna majũ na ãmarõ ã. ¹³ Bairi cabucu wãme átajere jãnarĩ marĩ cũã Jesús cũ cabairicarorea bairo popiye baimirãcũã, tiere tũgoñaenarẽ bairo marĩ catũgoñanetõrõ ñuña. Marĩ Quetiupau Jesure roro popiye cũ na caátatorea bairo marĩ cũãrẽ aperã roro marĩ na caátieperijere marĩ ãñotaetigarã. ¹⁴ Marĩã, ati yepapure jicã macã tocãnacã rũmua caãnicõãninucũpã macãrẽ marĩ cũgoetiya. Bairi ape macã Dios ya macã tocãnacã rũmua caãnicõãninucũpã macãrẽ camacãránarẽ bairo

caña marĩ ãniña.

¹⁵ Bairi tocãnacãnia marĩ Pacu Diore, bairi Jesucristo cããrẽ basapeorotiya. Marĩ cabasapeorije waibutoa riire marĩ cajoemugõjorije ãnie niña. Bairi marĩ risero mena, “Jãã Pacu, tu ñumajücõãña jãã mena,” cã marĩ caĩbasapeope niña. ¹⁶ Caroa wãme camasã mena átianajêrẽ masiritieticõãña. Tunu bairoa aperã camasãrẽ mujãã cacũgorije mena na cabopacarijere na juátinemonucũña. Tie waibucu riire joemugõjorãrẽ bairo mujãã caátie niña. Tie ãnie roquere ññajesoyami Dios.

¹⁷ Torena, mujããrẽ carotiri majãrẽ caroaro mena na yaya. Caroaro mena na carotirijere ása. Na pũame yerijãrĩcãrõ mano caroaro ññacotenucũñama mujããrẽ. “Marĩ paarique cããrẽ ññabesegumi Dios,” i tũgoñarĩ, tore bairo átinucũñama mujããrẽ carotiri majã pũame. Bairi mujããrẽ carotiri majã na caññajesoparo ñurõ caroaro mena na paabojanucũña. Mujãã capaarijere na ññajesotio joroque ápericõãña. Bairo mujãã caápericõãta, ñe ãnierẽ caáperãrẽ bairo mujãã tuabujiorã.

¹⁸ Bairi apeyera tunu, jããrẽ Diopũre mujãã jẽnibojagarã. Pũgani tũgoñarĩcãrõ mano jãã masiña merẽ caroaro yerijõrõ jãã catũgoñarĩqũẽ cutiere. Nipetiropũre caroaro cariape jãã caátianimasĩpeere jãã boya. ¹⁹ Bairi apeyera Diopũre yu mujãã cajẽnibojanucũrõ yu boya. Bairo yu mujãã cajẽnibojaro, mujãã tũpũ yoaro mea tunu yu ãnio joroque Dios cã áparo ñrã, yu mujãã jẽnibojawa.

Bendición y saludos finales

²⁰ Dios pũame caroaro yerijõrõ caãnajêscucu niñami. Tunu bairoa marĩ Quetiupau Jesucristore cariacoatacu cã caãnimiatacũãrẽ, tunu cã catio joroque caátacu niñami. Marĩrẽ, oveja coteri majõcure bairo caãcũ, Jesús cã cariarique jũgori cawãma wãme Dios cã yarãrẽ cã caátibojarique caãnicõãninucũpeere caãnorẽ bairo to tuo

joroque caátacu niñami Dios. ²¹ Bairo caátacu pñame nipetiri wãme mujããrẽ jĩcãrõ tñni ñe ñnie wapa cacũgoenarẽ bairo caãna mujãã cũ áparo. Bairo cũ caáto, nipetiro cũ cabori wãme ñnie jetore caroaro mujãã átimasigarã. Bairi marĩrẽ cũ caátigari wãme cãrõ marĩ cũ áparo Jesucristo jũgori. Bairi atore bairo marĩ ñña: “Jesucristore marĩ cabasapeorije to petieticõãto. Bairoa to baiáto,” marĩ ñña.

²² Yũ yarã mujããrẽ ñña: Atie queti petoaca mujããrẽ yũ caquetibũwoatujorijere caroaro yerijõrõ tũgopeoya.

²³ Bairi apeyera, atiere mujãã camasĩrõ yũ boya: Marĩ yũ Timoteo cũã merẽ preso jorica wiipũ caãnimiatacu witiyupi. Bairi ato yũtũ tãmurĩ cũ caetaata, cũ mena yũ atĩgũ mujããrẽ yũ caĩñauátĩ rũmurẽ yua.

²⁴ Bairi nipetiro mujããrẽ cajũgoñubueri majã, aperã Dios ya poa macããna nipetiro cũã na ñuáto. Ati yepa Italia yepa macããna cũã mujããrẽ butioro ñurotijoyama.

²⁵ Mujãã nipetirore caroa macããjẽ, caroare cũ jonemoáto Dios.

Tocãrõã ñña atie yũ cawoaturije.

Dios Cã Cauetibujũ Cũrĩcã Tuti
New Testament in Carapana (CO:cbc:Carapana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carapana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carapana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
